

Arresten strafrecht en strafprocesrecht

met annotaties

ten behoeve van het onderwijs verzameld door

Mr. V.J.W. Peeters

Editie 2026

Wolters Kluwer

Deventer – 2026

VOORWOORD BIJ DE EERSTE DRUK

Deze bundel wil de student de beschikking geven over de te bestuderen rechtspraak op het terrein van het strafrecht en het strafprocesrecht, en wel in de vorm, waarin deze rechtspraak oorspronkelijk in de Nederlandse jurisprudentie, in het Weekblad van het Recht en in Verkeersrecht is gepubliceerd. Daartoe zijn gekozen arresten uit die periodieken onverkort en met de annotaties overgenomen. De daarbij gevolgde techniek – fotografische herdruk – drukte de prijs van de bundel, maar maakte het wel onvermijdelijk, dat eventuele in die periodieken voorkomende drukfouten ook in deze bundel staan. Teneinde een bundel te maken, die aan zoveel mogelijk universiteiten gebruikt kan worden, is contact opgenomen met alle vakgroepen strafrecht/strafprocesrecht in den lande. Voor zover zij ons de arresten hebben opgegeven die zij wensten opgenomen te zien, hebben wij aan hun wensen voldaan. Ten aanzien van de universiteiten die ons geen wensen opgaven (Groningen, Leiden en Rotterdam), hebben wij de daar verplicht gestelde arresten opgenomen, indien deze ons door ten minste een andere universiteit waren opgegeven.

Aan het einde van de bundel zijn een chronologisch en een systematisch register opgenomen. Het chronologische register vermeldt de rechtspraak in volgorde van de datum van de uitspraak. De daarbij vermelde roepnaam is de in het onderwijs meest gebruikelijke, ook wat de (romeinse) nummering van arresten met dezelfde roepnaam betreft, bijv. bloedproef II. Bloedproef I (HR 5-6-1951, NJ 1951, 520) zal men overigens tevergeefs zoeken: het is geen verplichte rechtspraak meer.

In het systematische register is – binnen een hoofdverdeling in strafrecht en procesrecht – de rechtspraak in beginsel artikelsgewijs gerangschikt, waarbij eerst de artikelen van het (algemene) Wetboek van Strafrecht resp. van Strafvordering worden vermeld en daarna die van de bijzondere wetten. Omdat met name het materiele strafrecht enige algemene leerstukken kent die niet onder een bepaald artikel kunnen worden gerubriceerd, is de daarop betrekking hebbende rechtspraak onder het desbetreffende leerstuk geordend. Elke beslissing is slechts onder een artikel of leerstuk gerubriceerd. Zo'n ordening van rechtspraak is natuurlijk een min of meer willekeurige. Strafrecht en strafprocesrecht zijn immers zo nauw verweven, dat tal van materiele rechtspunten ook van belang zijn in verband met strafprocessuele voorschriften en vice versa (bijv. de strafuitsluitingsgronden en de voorschriften van de art. 358.3 en 359.2 Sv). Bovendien komen in een beslissing vaak meerdere rechtsvragen aan de orde. Waar verschillende rubriceringen zich aanboden, hebben wij getracht de didactisch meest wenselijke te kiezen. Didactische overwegingen hebben er ook toe geleid, dat de rechtspraak zoveel mogelijk op de centrale (algemene) wetboeken is gedocumenteerd. Daardoor wordt bereikt, dat men de rechtspraak op een bepaald onderwerp bijeen vindt. Zo is bijv. bij het leerstuk 'schuld' ook die rechtspraak opgenomen, die bij een meer juridisch technische rubricering onder de art. 25 of 26 VWW had moeten worden gebracht.

Bij de hierachter volgende opmerkingen over het bestuderen van arresten in strafzaken is gebruik gemaakt van de richtlijnen in de bundel Arresten Burgerlijk Recht en van die, voorkomende in de tweede druk van Enschede/Heijder, Beginselen van Strafrecht.

VOORWOORD BIJ DE VIERDE DRUK

De vierde druk is ten opzichte van de vorige drukken vrij ingrijpend gewijzigd. Na overleg met de deelnemende zusterfaculteiten werden 67 rechterlijke beslissingen geschrapt en 50 rechterlijke beslissingen aan de bundel toegevoegd. De bundel vertoont – in de vorm van een aantal onbedrukte paginagedeelten – de sporen van deze wijzigingen. Aldus werden de opmaakkosten beperkt en kon de prijs van de bundel relatief laag blijven. Op veler verzoek is thans boven elk arrest de roepnaam vermeld.

Mr Aler, die vanaf de eerste druk in 1978 het leeuwendeel van de werkzaamheden voor zijn rekening nam, kon ten gevolge van zijn vertrek naar het Ministerie van Justitie aan deze druk niet meer medewerken. Zijn plaats wordt ingenomen door Mr R.C.P. Haentjens. Voor op- of aanmerkingen, die de bruikbaarheid van deze bundel zouden kunnen vergroten, houden wij ons als steeds aanbevolen.

R.C.P. Haentjens
C.F. Ruter

VOORWOORD BIJ DE NEGENDE DRUK

De negende druk is, na overleg met de zusterfaculteiten van Leiden, Maastricht, Nijmegen, Rotterdam, Tilburg, Utrecht en de VU alsmede met de Open Universiteit, aangepast aan het gebruik dat van deze bundel in het universitair onderwijs wordt gemaakt. 11 rechterlijke beslissingen zijn – in vergelijking met de vorige druk – niet opgenomen, terwijl 11 nieuwe rechterlijke uitspraken zijn toegevoegd.

Aan deze druk is niet meer meegewerkt door mr R.C.P. Haentjens, die ten behoeve van de vierde tot en met de achtste druk steeds het voorbereidende, en daarmee het meeste werk heeft verricht, maar thans werkzaam is als rechter in de rechtbank Rotterdam. Zijn plaats wordt ingenomen door mr M.J.M. Verpalen.

Voorwoord

Voor op- of aanmerkingen die de bruikbaarheid van de bundel zouden kunnen vergroten houden de samenstellers zich, als steeds, aanbevolen.

C.F. Ruter
M.J.M. Verpalen

VOORWOORD BIJ DE TWAALFDE DRUK

De twaalfde druk is, na overleg met de zusterfaculteiten van Leiden, Maastricht, Nijmegen, Rotterdam, Tilburg en de VU alsmede met de Open Universiteit, aangepast aan het gebruik dat van deze bundel in het universitair onderwijs wordt gemaakt. Ten opzichte van de elfde druk zijn 22 uitspraken geschrapt, steeds beslissingen die door geen enkele faculteit werden genoemd. In totaal 13 arresten zijn toegevoegd, waarvan er 8 nieuw zijn in die zin dat zij zijn gepubliceerd na samenstelling van de vorige druk.

Aan deze druk is niet meer meegewerkt door mr. M.J.M. Verpalen, die ten behoeve van de negende tot en met de elfde druk steeds het voorbereidende, en daarmee het meeste werk heeft verricht, maar thans werkzaam is als rechter in de rechtbank Haarlem. Zijn plaats wordt ingenomen door mr. M. Bosch.

Voor op- of aanmerkingen die de bruikbaarheid van de bundel zouden kunnen vergroten houden de samenstellers zich, als steeds, aanbevolen

M. Bosch
C.F. Ruter

VOORWOORD BIJ DE DERTIENDE DRUK

De dertiende druk is, na overleg met de zusterfaculteiten van Leiden, Maastricht, Nijmegen, Rotterdam, Tilburg en de VU alsmede met de Open Universiteit, aangepast aan het gebruik dat van deze bundel in het universitair onderwijs wordt gemaakt. Ten opzichte van de twaalfde druk zijn 24 uitspraken geschrapt, steeds beslissingen die door geen enkele faculteit werden genoemd. In totaal 9 arresten zijn toegevoegd, waarvan er 6 nieuw zijn in die zin dat zij zijn gepubliceerd na samenstelling van de vorige druk.

Aan deze druk is niet meer meegewerkt door prof. mr. C.F. Ruter, die vanaf de eerste editie in 1978 betrokken is geweest bij de samenstelling. Zijn plaats wordt ingenomen door prof. mr. S.A.M. Stolwijk.

Voor op- of aanmerkingen die de bruikbaarheid van de bundel zouden kunnen vergroten houden de samenstellers zich, als steeds, aanbevolen.

M. Bosch
S.A.M. Stolwijk

VOORWOORD BIJ DE ZESTIENDE DRUK

De zestiende druk is na overleg met de zusterfaculteiten van Leiden, Maastricht, Nijmegen, Rotterdam, Tilburg, de VU en de Open Universiteit, aangepast aan het gebruik dat van deze bundel in het universitair onderwijs wordt gemaakt. Ten opzichte van de vijftiende druk zijn 4 beslissingen geschrapt, als gewoonlijk steeds beslissingen die door geen enkele faculteit werden genoemd. In totaal zijn 13 arresten toegevoegd, waarvan er 9 nieuw zijn in die zin dat zij zijn gepubliceerd na samenstelling van de vorige druk. Aan deze druk is niet meer meegewerkt door prof. mr. S.A.M. Stolwijk, die vanaf de dertiende druk betrokken is geweest bij de samenstelling.

Voor op- of aanmerkingen die de bruikbaarheid van de bundel zouden kunnen vergroten houdt de samensteller zich, als steeds, aanbevolen.

M. Bosch

VOORWOORD BIJ DE TWINTIGSTE DRUK

De twintigste druk is na overleg met verschillende zusterfaculteiten tot stand gekomen en aangepast aan het gebruik dat van deze bundel in het universitair onderwijs wordt gemaakt.

Bij de samenstelling is zoveel mogelijk rekening gehouden met de wensen van de verschillende faculteiten. Arresten die door twee of meer faculteiten worden voorgeschreven zijn steeds opgenomen in de bundel. Ten opzichte van de negentiende druk zijn 29 arresten toegevoegd en 24 arresten geschrapt die door geen enkele faculteit werden voorgeschreven.

Voor op- of aanmerkingen van gebruikers houdt de samensteller zich aanbevolen. Deze kunnen gestuurd worden naar k.c.j.vriend@uva.nl.

K.C.J. Vriend

VOORWOORD BIJ DE EENENTWINTIGSTE DRUK

De eenentwintigste druk is na overleg met verschillende zusterfaculteiten tot stand gekomen en aangepast aan het gebruik dat van deze bundel in het universitair onderwijs wordt gemaakt. Bij de samenstelling is zoveel mogelijk rekening gehouden met de wensen van de verschillende faculteiten. Arresten die door twee of meer faculteiten worden voorgeschreven zijn steeds opgenomen in de bundel. Ten opzichte van de twintigste druk zijn 12 arresten toegevoegd en 17 arresten geschrapt die door geen enkele faculteit meer werden voorgeschreven.

Voor op- of aanmerkingen van gebruikers houdt de samensteller zich aanbevolen. Deze kunnen gestuurd worden naar vriend@uva.nl.

K.C.J. Vriend

VOORWOORD BIJ DE TWEEËNTWINTIGSTE DRUK

De tweeëntwintigste druk kent een nieuwe samensteller en zoals gebruikelijk is ook deze druk tot stand komen met hulp van verschillende zusterfaculteiten (Leiden, Nijmegen en Tilburg). Het is een bundel die primair bedoeld is voor gebruik in het onderwijs, maar ook in de praktijk wordt er (kennelijk) gebruik van gemaakt en voor deze druk is dankbaar gebruik gemaakt van een aantal waardevolle suggesties van Michel Jurgens (raadsheer Gerechtshof Amsterdam). Veel overzichtsarresten van de Hoge Raad zijn toegevoegd en daarom is een aantal historische arresten over het betreffende leerstuk niet meer opgenomen. Recente verandering van wetgeving zoals de aanpassing in de WvW1994 van roekeloosheid in het verkeer heeft ook geleid tot het schrappen van arresten. Tot slot zijn de arresten met een RvdW opmaak vervangen voor NJ versies en is het register bijgewerkt.

Voor op- of aanmerkingen van gebruikers houdt de samensteller zich aanbevolen. Deze kunnen gestuurd worden naar t.blom@uva.nl.

Tom Blom

VOORWOORD BIJ DE DRIEËNTWINTIGSTE DRUK

Ten opzichte van de vorige druk zijn er geen arresten geschrapt, wel zijn er twaalf arresten toegevoegd. Deze nieuwe arresten hebben voornamelijk betrekking op de toepassing van de voorlopige hechtenis in Nederland en de beoordeling van getuigenverzoeken. Ook zijn twee arresten met een RvdW opmaak vervangen voor NJ versies en is het register bijgewerkt.

Voor op- of aanmerkingen van gebruikers houdt de samensteller zich aanbevolen. Deze kunnen gestuurd worden naar t.blom@uva.nl.

Tom Blom

VOORWOORD BIJ DE VIERENTWINTIGSTE DRUK

Ten opzichte van de vorige druk zijn er vier arresten geschrapt en vier arresten toegevoegd. De vier arresten die zijn geschrapt hebben te maken met de doorwerking van EHRM uitspraken in het Nederlandse strafprocesrecht. Het recht op rechtsbijstand tijdens het verhoor (Salduz) is inmiddels gecodificeerd en het recht om getuigen te horen (Keskin) heeft zich inmiddels gestabiliseerd. De nieuwe arresten hebben te maken met de doorwerking van het nemo teneturbeginsel (Post-De Legé), het recht om te demonstreren en vernieling/beschadiging (Extinction Rebellion), wat valt nog onder de taakomschrijving (Observeren) en immuniteit van het Waterschap.

Voor op- of aanmerkingen van gebruikers houdt de samensteller zich aanbevolen. Deze kunnen gestuurd worden naar t.blom@uva.nl.

Tom Blom

VOORWOORD BIJ DE VIJFENTWINTIGSTE DRUK

De vijfentwintigste editie heeft een nieuwe samensteller en kwam tot stand dankzij de hulp van diverse zusterfaculteiten. Ten opzichte van de vorige druk zijn er geen arresten geschrapt, maar er zijn wel 21 arresten toegevoegd.

Voor op- of aanmerkingen van gebruikers houdt de samensteller zich aanbevolen. Deze kunnen gestuurd worden naar v.j.w.peeters@uva.nl.

V.J.W. Peeters

Nr. 918

HR

20 februari 1933

(Mrs. Jhr. Feith, Taverne, Schepel, Kirberger en de Menthon Bake; P-G Tak)

m.nt. B.M. Taverne

(Sr. art. 37; Sr. art. 38; Sr. art. 39; Sr. art. 40; Sr. art. 41; Sr. art. 42; Sr. art. 43; Sr. art. 44; Sv. art. 358; Veewet art. 82; Veewet art. 85)

Vervolg op H. R. 27 Juni 1932 N. J. 1933, 60. Veearts, handelend in strijd met art. 82 Veewet, doch in het belang van het vee-Straffeloosheid wegens het ontbreken van onrechtmatigheid.

Nu te laste is gelegd en bewezen verklaard, dat het vervoer op verdacht's last heeft plaats gehad, waaruit volgt, dat de koeien, welke niet lijdende waren aan mond- en klauwzeer, noch ook werden verdacht gevaar op te leveren voor besmetting met die ziekte, inderdaad in de stal, waarin zich eenige aan mond- en klauwzeer lijdende koeien bevonden, zijn gebracht, volgt daaruit, dat telaste gelegd en bewezen verklaard is het in verdachten toestand brengen van het vee.

In de wettelijke regeling van de genees- en heelkundige zorg voor het vee bij art. 1 der Wet van 8 Juli 1874, S. 98, ligt een aanwijzing voor de juistheid van de stelling, dat een veearts, die, naar juist wetenschappelijk inzicht, in het welbegrepen belang van vee, op dat vee een zekere behandeling toepast, zich niet schuldig maakt aan een strafbare gedraging.

Hoewel nu art. 82 Veewet het opzettelijk gezonde of niet verdachte koeien brengen in een verblijfplaats van aan mond- en klauwzeer lijdend vee verbiedt, kan toch niet worden aangenomen, dat naar dat artikel strafbaar zou zijn de veearts, die bedoelde handeling verrichtend dat doet niet slechts volgens hetgeen naar eigen inzicht geoorloofd en wetenschappelijk aangewezen is, doch ook volgens in zijn wetenschap algemeen als juist erkende richtsnoeren, en die daarbij, ook alweer volgens algemeen erkend deskundig inzicht, door voorkoming van ernstig lijden, het heil van het in verdachten toestand gebracht vee bevordert.

Onjuist is de stelling, dat iemand, die een met straf bedreigde handeling pleegt, in ieder geval strafbaar is, wanneer niet de wet zelf met zooveel woorden een strafuitsluitingsgrond aanwijst. Immers het geval kan zich voordoen, dat de wederrechtelijkheid in de delictsomschrijving zelve geen uitdrukking heeft gevonden en niettemin geen veroordeeling zal kunnen volgen op grond dat de onrechtmatigheid der gepleegde handeling in het gegeven geval blijkt te ontbreken en derhalve dan het betrokken wetsartikel op de letterlijk onder de delictsomschrijving vallende handeling niet van toepassing is.¹

Het Hof had moeten onderzoeken, of verdachte hier heeft gehandeld als een goed veearts; het heeft thans een onvoldoende beslissing gegeven op req.'s verweer en den H. R. verhindert een beslissing ten principale te geven.²

Op het beroep van H. t. B., requirant van cassatie tegen een te zijnen laste gewezen arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 25 November 1932, waarbij in hooger beroep — na verwijzing der zaak bij 's Hoogen Raads arrest van 27 Juni 1932 — met vernietiging van een door het Kantongerecht te Hilversum op 17 Juli 1931 mondeling bij verstek gewezen vonnis en van een door dat Kantongerecht op 9 Oktober 1931 na verzet gegeven mondelinge uitspraak, houdende bekrachtiging van genoemd verstekvonnis, requirant, ter zake van: 'het opzettelijk vee in verdachten toestand brengen', met aanhaling van de artt. 82, 85 der

Veewet, 1 d van het K. B. van 25 April 1922, S. 220, 23 en 91 Sr., is veroordeeld tot een geldboete van vijftig cent en één dag vervangende hechtenis.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Taverne;

Gelet op de middelen van cassatie, namens den requirant voorgesteld bij schriftuur: (Zie Concl. Proc.-Gen.)

O. dat bij het bestreden arrest ten laste van requirant is bewezen verklaard, enz. (Zie Conclusie Proc.-Gen.);

O. ten aanzien van het eerste cassatiemiddel:

dat dit aldus is toegelicht, dat in de telastlegging niet tot uitdrukking is gekomen, dat het feit van in verdachten toestand brengen ook werkelijk gepleegd was, in welk geval alleen, volgens art. 85 Veewet, veroordeeling van requirant als dader mogelijk zou zijn geweest;

O. dat deze grief echter ongegrond is, nu is telastegelegd en bewezen verklaard, dat het vervoer overeenkomstig verdachte's last heeft plaats gehad, waaruit dus volgt, dat de koeien, welke niet lijdende waren aan mond- en klauwzeer, noch ook werden verdacht gevaar op te leveren voor besmetting met die ziekte, inderdaad in de stal, waarin zich eenige aan mond- klauwzeer lijdende koeien bevonden, zijn gebracht, hetgeen, krachtens de art. 1 van het K. B. van 25 April 1922, S. 220, uitmaakt het in verdachten toestand brengen van het vervoerde vee; dat ook het Hof kennelijk de telastlegging en bewezenverklaring aldus heeft verstaan;

O. betreffende het tweede middel van cassatie en ambts-halve:

dat het Hof met betrekking tot de strafbaarheid van het bewezenverklaarde o.m. heeft overwogen:

'dat verdachte ter terechtzitting in de eerste plaats heeft betoogd, dat eene de strafbaarheid van het bewezene uitsluitende omstandigheid is gelegen in het feit, dat, bij het plegen van het feit slechts hebben voorgezeten juiste veterinaire overwegingen in dezen zin, dat omstreeks 19 Augustus 1930 de verspreiding van het mond- en klauwzeer in de omgeving van Huizen van dien aard was, dat met zeer groote waarschijnlijkheid was te verwachten, dat bedoelde zeven koeien, blijvende in de wei aan de Valkeveenschelaan, aan de ziekte niet zouden ontkomen; dat omstreeks 19 Augustus 1930 bedoelde koeien droog stonden; dat het bekend is dat droogstaande koeien van een op haar uitgekomen mond- en klauwzeer minder ziek plegen te worden dan melkgevende koeien, in het bijzonder wat de ontsteking der uiers betreft; dat anderzijds voor droog staande koeien aan de ziekte van mond- en klauwzeer niet noemenswaardige grotere risico's zijn verbonden dan voor melkgevende koeien; dat dus het belang van den eigenaar der koeien, het gevoel van deernis met de koeien, die immers van heftige uiterontstekingen veel pijn ondervinden en eindelijk het belang van den veestapel in het algemeen — aangezien in het bijzonder uierontstekingen verspreiding der ziekte in de hand werken, — er toe rieden te bevorderen, dat bedoelde zeven koeien door de ziekte werden aangetast tijdens de periode, dat zij droog stonden en vóór de periode, dat zij weer melkgevend zouden zijn; 'dat het Hof echter dit betoog als onjuist verwerpt; 'dat, wat er zij van de juistheid der daarin vervatte eiten, verdachte's beschouwingen slechts licht kunnen werpen op de motieven van verdachte bij het plegen van de daad, maar die beschouwingen geen omstandigheden inhouden, welke de strafbaarheid van het bewezene zouden kunnen opheffen;'

en met betrekking tot de vraag of verdachte strafbaar is:

'dat ten gunste van een ontkennende beantwoording dier vraag verdachte zich beroept op de omstandigheid, dat hij veearts is en dat, handelende als is bewezen, hij deed hetgeen zijn juist veeartsenkundig inzicht hem voorschreef te doen, zoowel in het belang van de vee-

¹ Zie noot 1 en 2 onder het arrest. (Red.).

² Zie noot 1 en 2 onder het arrest. (Red.).

stapel van Oud-Bussum als in het belang van de gezondheidstoestand van het vee in het algemeen; 'dat echter het Hof in deze omstandigheden, mochten zij feitelijk zijn komen vast te staan, niet kan zien omstandigheden, welke verdachtes strafbaarheid ter zake van het bewezen zouden opheffen;

'dat zijn hoedanigheid van veearts aan verdachte geen vrijheid geeft verbodsbepalingen der wet op het punt van bestrijding van veeziekten te overtreden in het belang van zekeren veestapel, waarvan hem de veeartsenijkundige verzorging is toevertrouwd, ook niet, wanneer het naleven dier bepalingen in strijd zoude zijn met zijn juiste veterinair inzicht betreffende die verzorging;

'dat het niet anders wordt indien, instede van of naast het belang van een bepaalden veestapel, het belang van de gezondheidstoestand van het vee in het algemeen aan verdachte bij het plegen der verboden handelingen, voor oogen heeft gestaan;

'dat aan een veearts in het algemeen — moge zijn taak om aan hem toevertrouwd vee naar zijn beste veterinair inzicht te verzorgen in vele gevallen den algemeenen gezondheidstoestand van het vee ten goede komen, — door de wet niet, gelijk aan het Staatstoezicht, is toevertrouwd een bepaalde taak op het gebied van de bevordering van den algemeenen gezondheidstoestand van het vee, die zoude medebrengen, dat, indien bij de uitvoering daarvan onvermijdelijk wetsbepalingen worden overtreden, de veearts te dier zake niet strafbaar is;

'dat verdachte zich ten dele wel beroept op analogie met het beroepsrecht van den medicus, hetwelk dezen, ingeval hij, door zijn medisch oordeel betreffende de behandeling van een patiënt geleid, zekere daden verricht, welke de wet op zich zelf strafbaar stelt, van strafbaarheid zoude ontheffen, maar verdachte daarbij voorbijziet, dat, indien die opheffing der strafbaarheid in het Nederlandsche strafrecht geldt, zij haar oordeel vindt in het uitzonderlijk karakter, dat aan het rechtsgoed: behoud voor een bepaald persoon van een gezond lichaam, moet worden toegekend, waarmede niet gelijk is te stellen het rechtsgoed: behoud voor een bepaalden eigenaar van een gezonden veestapel;

'dat dus verdachte bij gebreke van omstandigheden, die zijn strafbaarheid zouden uitsluiten of opheffen, strafbaar is.'

O. aangaande een en ander:

dat art. 1 der Wet van 8 Juli 1874, S. 98, tot regeling van de uitoefening der veeartsenijkunst, tot de uitoefening der veeartsenijkunst, behoudens de uitzondering in het tweede lid vermeld, bij uitsluiting bevoegd verklaart degenen, die, na afgelegd examen hier te lande een akte van bevoegdheid tot die uitoefening hebben verkregen; dat derhalve de genees- en heelkundige zorg voor het vee wettelijk is geregeld en door de wet van waarborgen van duigdelijkheid is voorzien;

dat hierin reeds een aanwijzing is gelegen voor de juistheid van de stelling, dat — tenzij de wet uitdrukkelijk het tegendeel bepaalt — een veearts, die, naar juist wetenschappelijk inzicht, in het welbegrepen belang van vee, op dat vee een zekere behandeling toepast, zich niet schuldig maakt aan een strafbare gedraging;

O. nu, dat het hier in aanmerking komende art. 82 Veewet, onder bedreiging van straf, verbiedt het opzettelijk vee in verdachten toestand brengen, terwijl dan volgens de bewoordingen van dat artikel, beschouwd in verband met de artt. 7, 15 en 16 Veewet en art. 1 Koninklijk Besluit van 25 April 1922, S. 220, daaronder valt het opzettelijk brengen van gezonde of niet verdachte koeien in een verblijfplaats van aan mond- en klauwzeer lijdend vee;

O. echter dat niet kan worden aangenomen, dat volgens genoemd artikel zoude kunnen worden gestraft de veearts,

die, bij het toepassen van een zekere behandeling van het aan zijne zorg toevertrouwd vee — hier dus het brengen van gezonde koeien in een besmette stal — handelt niet slechts volgens hetgeen naar eigen inzicht geoorloofd en wetenschappelijk aangewezen is, doch ook volgens in zijn wetenschap algemeen als juist erkende richtsnoeren, en die daarbij, ook alweder volgens algemeen erkend deskundig inzicht, door voorkoming van ernstig lijden, het heil van het in verdachten toestand gebracht vee bevordert;

O. dat hiertegen niet met vrucht kan worden aangevoerd, dat iemand, die een met straf bedreigde handeling verricht, in elk geval strafbaar is, wanneer niet de wet zelf met zoveel woorden een strafuitsluitingsgrond aanwijst; dat zich immers het geval kan voordoen, dat de wederrechtelijkheid in de delictsomschrijving zelve geen uitdrukking heeft gevonden en niettemin geen veroordeeling zal kunnen volgen op grond dat de onrechtmatigheid der gepleegde handeling in het gegeven geval blijkt te ontbreken en derhalve dan het betrokken wetsartikel op de letterlijk onder de delictsomschrijving vallende handeling niet van toepassing is;

O. nu dat de strafwet zich wel in de delictsomschrijving van zoodanige bewoordingen kan bedienen, dat voor dergelijke, buiten den tekst der wet zelve liggende beschouwingen, geen ruimte wordt gelaten, doch zulks hier niet het geval is;

dat dit o.m. kan blijken uit de omstandigheid, dat de Veewet, blijkens de artt. 15 en 16 i.v.m. artt. 1 en 4 K. B. van 25 April 1922, S. 220, ook ingeënt vee, gedurende zekeren tijd, als verdacht aanmerkt, zoodat het inenten is te beschouwen als het in verdachten toestand brengen van het vee, waarop deze behandeling wordt toegepast; dat dan ook in genoemd K. B. maatregelen zijn getroffen tegen het gevaar van besmetting, dat ingeënt vee oplevert; dat echter de veearts, die volgens de in zijn wetenschap algemeen erkende regelen deze voorbehoedende behandeling op het vee toepast, niet volgens art. 82 Veewet kan worden gestraft, niet, omdat in de wet zelve een bepaalde strafuitsluitingsgrond met zoveel woorden zoude zijn te vinden, — art. 42 Sr. zou niet in aanmerking komen, daar inenting bij geen enkel wettelijk voorschrift verplichtend is gesteld, — maar omdat de onrechtmatigheid van het in verdachten toestand brengen van het vee zoude wegvallen;

O. dat het Hof, in de overwegingen betreffende de strafbaarheid van het feit en de strafbaarheid van den verdachte, wel zijn juridische zienswijze heeft kenbaar gemaakt, doch den feitelijken grondslag van het verweer — o.m. inhoudende, dat bedoelde koeien, indien zij in de weide waren gebleven, met zeer groote waarschijnlijkheid mond- en klauwzeer zouden hebben gekregen, dat inderdaad door de bewuste handeling veel lijden is bespaard en zelfs het besmettingsgevaar voor den veestapel in het algemeen door die handeling is verminderd, dat verdachte heeft gehandeld gelijk hij als goed veearts behoorde te handelen — geheel in het midden heeft gelaten, waardoor het aan den H. R., die in het arrest van verwijzing reeds aanwijzingen had gegeven omtrent het relevant karakter van genoemde verweren, niet mogelijk is een beslissing ten principale te geven; dat het Hof dus doende, op het door of namens verdachte aangevoerd verweer, niet een beslissing heeft gegeven als in het onderhavige geval door artt. 358, 359 i.v.m. artt. 425 en 415 Sv. op straffe van nietigheid is voorgeschreven, zoodat het arrest niet in stand kan blijven;

Vernietigt het bestreden arrest, en

Rechtdoende krachtens art. 106 R. O.:

Verwijst de zaak naar het Gerechtshof te 's-Gravenhage ter berechting en afdoening op het bestaande hooger beroep. (Bij arrest van Hof 's-Gravenhage d.d. 21 Juni 1933 werd req. van rechtsvervolgung ontslagen. Red.)

Conclusie Proc.-Gen. Tak:

Ingevolge Uw arrest van verwijzing van 27 Juni 1932, waarbij aan het Gerechtshof te Amsterdam werd opgedragen de zaak van dezen verdachte te berechten en af te doen op het bestaande hooger beroep, nam dit haar in behandeling en wees daarin op 25 November j.l. arrest, waarbij hij werd veroordeeld in eene zeer kleine geldboete wegens: 'Het opzettelijk vee in verdachten toestand brengen', op eene dus luidende bewezenverklaring: 'dat hij omstreeks 19 Augustus 1930 te Huizen (N.-H.) zeven koeien, welke niet lijdende waren aan mond- en klauwzeer, noch ook werden verdacht gevaar op te leveren voor besmetting met die ziekte, opzettelijk in verdachten toestand heeft gebracht, doordien hij, verdachte, aan eenige personen, die bij dezelfde onderneming als verdachte werkzaam en aan verdachte ondergeschikt waren, heeft gelast die koeien te vervoeren van een wei, gelegen aan de Valkeveensche laan naar een stal, gelegen aan den Nieuw-Bussummerweg, in welke stal zich eenige koeien bevonden, welke lijdende waren aan mond- en klauwzeer, hetgeen aan verdachte bekend was, en dat vervoer overeenkomstig verdachtes last alstoen plaats vond.'

Met het bewijs had het Hof weinig moeite, waar het geleverd werd geacht door de eigene verklaring van requirant in verband met die van den getuige Vos. Meer hoofdbreken vergde echter het antwoord op de vraag, of het bewezene strafbaar was en of er geen omstandigheden aanwezig waren, welke de strafbaarheid van het feit en den dader daarvan uitsloten. De eerste beantwoordt het Hof bevestigend en de tweede ontkennend, met als uiteindelijk resultaat de veroordeeling, welke ik hierboven mededeelde.

Van 's Hof's beslissing is de verdachte in cassatie gekomen, terwijl hij ter ondersteuning dezer voorziening bij schriftuur twee middelen heeft aangevoerd, die met de toelichting ervan aldus luiden:

I. S., althans v. t. van artt. 348, 351, 352, 415 Sv., junctis artt. 82 en 85 Veewet, doordat het Hof heeft bewezen verklaard dat requirant opzettelijk zeven koeien in verdachten toestand heeft gebracht, hoewel het Hof tevens besliste dat het bewezene valt onder de omschrijving: 'het last geven tot het opzettelijk brengen van vee in verdachten toestand, indien het feit van het opzettelijk brengen van vee in verdachten toestand is gepleegd'. Deze grief wordt aldus toegelicht: 'Bij dagvaarding is ten laste gelegd dat requirant (zelf) de koeien in verdachten toestand heeft gebracht (art. 82 Veewet). In art. 85 Veewet wordt voor de strafbaarheid de lastgever wel als de dader beschouwd, maar daarmee is toch niet gezegd dat het feitelijke begrip 'lastgeven tot' gelijk is aan het begrip 'zelf handelen'.

De dagvaarding had dus moeten vermelden niet dat — zooals daarin te lezen staat, — requirant (zelf) de koeien in verdachten toestand had gebracht doordien hij aan eenige personen heeft gelast die koeien te vervoeren, enz., doch wel dat requirant tot dat vervoer en het aldus brengen in verdachten toestand last gegeven had en dat dat, in art. 82 strafbaar gestelde, feit van in verdachten toestand brengen ook werkelijk gepleegd was. Dan zou, volgens art. 85, veroordeeling van verdachte als dader mogelijk geweest zijn. En dan zou tevens het element van art. 85 'dat het feit (van art. 82) (door de lasthebbers) gepleegd is' duidelijk in de dagvaarding hebben bestaan, hetgeen nu niet het geval is, daar in de dagvaarding alleen staat dat het vervoer overeenkomstig verdachtes last alstoen plaats vond, hetgeen nog niet hetzelfde is als 'vee in verdachten toestand brengen'.

II. S., althans v. t. van artt. 82 en 85 Veewet, junctis artt. 348, 350, 351, 352, 359, 415 Sv., doordat het Hof den requirant heeft schuldig verklaard aan de overtreding

ding 'het opzettelijk vee in verdachten toestand brengen'.

Betoogd wordt in de toelichting deze weer, dat 'het middel bedoelt de principieele kwestie, waaromtrent Uw Raad bij arrest van 27 Juni 1932 (N. J. 1933, 60 Red.) in deze zaak reeds heeft overwogen en beslist dat, indien de in het verweer 'dat requirant, door te handelen als hem is ten laste gelegd en te zijnen laste is bewezen verklaard, heeft gehandeld als veearts ter behartiging van de algemeenen gezondheidstoestand van den veestapel' gedane beweringen en de voormelde daaruit getrokken conclusie als juist moeten worden aanvaard, geen veroordeeling zal kunnen volgen hetzij op grond dat de strafbaarheid van verdachte is uitgesloten, hetzij op grond dat niet kan worden aangenomen, dat de Veewet, in art. 82 het opzettelijk vee in verdachten toestand brengen strafbaar stellende, op handelingen als door requirant met voorschreven bedoeling verricht, het oog heeft gehad.

Het Hof heeft er blijkbaar anders over gedacht dan de H. R. Want, hoewel het verweer van verdachte aldaar herhaald is en de redelijkheid en juistheid daarvan gestaafd is door de voor den Hove gehoorde deskundigen (in het afschrift van het proces-verbaal staan tikfouten, b.v. deskundige Klauwers keurde (er staat: kende) verdachtes handelingen goed), heeft het Hof dit verweer als onjuist verworpen. Naar requirants meening, daarbij steunende op het boven aangehaalde arrest van Uwen Raad, ten onrechte.

Het Hof heeft daad en dader strafbaar geoordeeld en de daad van den diergeneeskundige, verricht in het belang van den gezondheidstoestand van vee en veestapel, een zuiver veterinaire handeling dus, principieel gelijkgesteld met de in artt. 82 en 85 Veewet blijkbaar bedoelde daad van den ondeskundige of belanghebbende, die b.v. met het doel de schadevergoeding volgens de artt. 59 en vlg. te erlangen, de daartoe strekkende strafbare handelingen pleegt. De Wet van 8 Juli 1874 (S. 98) tot regeling der uitoefening der Veeartsnijkunst waarborgt het recht van den veearts in art. 1 dier Wet. En de Memorie van Toelichting op de Veewet zegt dat deze wet het oog heeft op de zorg voor den algemeenen gezondheidstoestand van den veestapel en de wering en bestrijding van veenziekten. Tot medewerking daaraan is de veearts niet alleen gerechtigd maar zelfs verplicht krachtens eerstgenoemde wet. Hert Hof zegt wel in zijn arrest dat door de Wet niet aan den veearts in het algemeen is toevertrouwd, gelijk aan het Staatsoezicht, een bepaalde taak op het gebied van de bevordering van den algemeenen gezondheidstoestand van het vee, maar neemt daarbij toch aan dat het zijn taak is om aan hem toevertrouwd vee naar zijn beste veterinaire inzichten te verzorgen, hetgeen den algemeenen toestand van het vee ten goede komt. Indien zijne handeling nu duidelijk dit doel heeft gehad kan toch niet van een opzettelijke handeling in strijd met de Wet worden gesproken. Soortgelijke gevallen vindt men toch bij abortus provocatus volgens medische indicatie, bij inenting, bij het brengen van gezonde kinderen in het mazelen-vertrek om den geheelen jeugdstapel er spoedig doorheen te helpen, enz. Ook in die gevallen kan toch niet van strafbare abortus of van mishandeling of opzettelijke benadeeling der gezondheid worden gesproken. Het Hof maakt onderscheid tusschen het rechtsgoed: 'behoud voor een bepaald persoon van een gezond lichaam' en het rechtsgoed: 'behoud voor een bepaalden eigenaar van een gezonden veestapel'. Maar deze tegenstelling is zulks niet. Vooreerst beperkt het Hof de zaak nu weer tot den veestapel van een bepaalden eigenaar, terwijl het even hooger aanneemt dat ook het belang van den gezondheidstoestand van het vee in het algemeen aan verdachte voor oogen heeft bestaan. Maar dit nog daargelaten, zie requirant niet in waarom hij voor de gezondheid van individueel vee en van vee in het algemeen niet dezelfde vrijheid van medisch handelen zou hebben als de medicus ten opzichte van den

mensch. Bovendien gaat het bij dezen laatsten niet uitsluitend om de gezondheid van een bepaalden persoon maar dikwijls (inenting b.v.) om de gezondheid van groote groepen of een geheel volk. De door het Hof gemaakte tegenstelling is dus niet juist.

Om tot de veterinaire kwestie terug te komen:

Requirant heeft niet anders gedaan dan hij die vee laten inenten. De door hem gepleegde of bevolen handeling staat daarmede volkomen gelijk. Geen enkel opzet om de wet te overtreden heeft bij hem voorgezet, geen strafbaar feit is door hem gepleegd.'

Het eerste lijkt mij onjuist. Volgens art. 85 Veewet toch wordt hij, die last geeft tot het plegen van een feit, waarop bij die wet straf is gesteld, b.v. het opzettelijk vee in verdachten toestand brengen, waartegen in art. 83 hechtenis of geldboete wordt bedreigd, indien dat feit bedreven wordt, geacht de dader daarvan te zijn. Uitgaande van de onderstelling derhalve, dat zou kunnen worden bewezen, dat requirant last had gegeven tot het brengen van vee in verdachten toestand, mocht en behoorde het Openbaar Ministerie hem bij dagvaarding te verwijten dat hij opzettelijk vee in verdachten toestand gebracht had, dus zich had schuldig gemaakt aan overtreding van art. 82 der Veewet. Terecht argumenteerde het Hof derhalve: 'dat bij de artt. 82 juncto 85 Veewet is strafbaar gesteld: het last geven tot het opzettelijk brengen van vee in verdachten toestand, indien het feit van het opzettelijk brengen van vee in verdachten toestand is gepleegd.'

'dat onder deze omschrijving het bewezene valt, immers art. 7 Veewet het mond- en klauwzeer der herkauwende dieren noemt als een der besmettelijke ziekten, waarop de bepalingen van titel III. dier wet toepasselijk zijn; dat art. 66 deel uitmakende van titel III. aan een algemeen maatregel van bestuur opdraagt, te bepalen, in welke gevallen vee verdacht wordt, gevaar op te leveren voor besmetting en art. 1 van bedoelden algemeen maatregel van bestuur — Koninklijk Besluit van 25 April 1922, S. 220 — luidt: Vee wordt verdacht gevaar op te leveren voor besmetting, indien: a. enz., d. het vee zich met aan een besmettelijke ziekte lijdend vee in dezelfde verblijfplaats bevindt;'

'dat dus het bewezene strafbaar is, tenzij bij het onderzoek is gebleken van omstandigheden, welke de strafbaarheid uitsluiten.'

Tegen 's rechters opvatting van het onrbeken van de strafbaarheid uitsluitende omstandigheden keert zich het principiële verweer. 's Hoogen Raads arrst van 27 Juni 1932 gaf het Hof als richtsnoer te onderzoeken naar en te beslissen over requirants bevrijdend beroep inhoudende, dat hij door zich te gedragen als bewezen is verklaard, heeft gehandeld als veearts ter behartiging van den algemeen gezondheidstoestand van den veestapel. Inderdaad kon dit arrest hem doen hopen op een mogelijk ontslag van rechtsvervolging, want Uw Raad overweegt daarin: 'dat num indien de in gemeld verweer gedane beweringen en de voormelde daaruit getrokken conclusie als juist moeten worden aanvaard, geen veroordeeling zal kunnen volgen, hetzij op grond, dat de strafbaarheid van verdachte is uitgesloten, hetzij op grond, dat niet kan worden aangenomen, dat de Veewet, in art. 82 het opzettelijk vee in verdachten toestand brengen strafbaar stellende, op handelingen als door requirant met voorschreven bedoeling gepleegd het oog heeft'. Nadere lezing leert echter, dat Uw Raad zich daar op de vlakte houdt en geen enkele fingerwijzing geeft voor zijn uiteindelijke oordeel.

Wij staan hier voor een niet gemakkelijke taak, waarbij het vrijwel ontbreekt aan duidelijke voorlichting der schrijvers. Wel behandelen zij enkele rechtvaardigingsgronden aan bepaalde beroepen eigen, als b.v. aan dat van den schipper, den medicus, de kerkelijke besnijders en de viviesectie door wetenschappelijke mannen op dieren, doch over de be-

voegdheid der dierenartsen wordt gezwezen. Hier zij aangestipt, dat van Hamel-van Dijk het beroepsrecht der medici beslissend achten voor hunne bevoegdheid tot vruchtafdrijving en vruchtdooding, al steunt het op geen positieve wetsbepaling, maar als een beginsel, dat zijn grondslag vindt in de wetten omtrent de bevoegdheid van den arts en de uitoefening der geneeskunst (Wet van 25 December 1878, S. 222; 1 Juni 1865, S. 60). 'Wel' — zoo vervolgen zij — 'hebben deze wetten naar haren inhoud een beperkte, eene het beroep regelende strekking, maar zij omvatten daarmee tevens de wettelijke erkenning van het beroep (4e druk, blz. 256). Langs denzelfden weg komen beide schrijvers op voor de vivie-sectie, waarbij zij verwijzen naar de wet op het hooger onderwijs, welk onderwijs vivie-sectie niet zou kunnen ontberen.

Wat behoort nu in deze recht te zijn. Het Hof overweegt: 'dat verdachte zich ten deze wel beroept op analogie met het beroepsrecht van den medicus, hetwelk dezen, ingeval hij door zijn medisch oordeel, betreffende de behandeling van een patiënt geleid, zekere daden verricht, welke de wet op zich zelf strafbaar stelt, van strafbaarheid zoude ontheflen, maar verdachte daarbij voorbijziet, dat, indien die opheffing der strafbaarheid in het Nederlandsche strafrecht geldt, zij haar oorsprong vindt in het uitzonderlijk karakter, dat van het rechtsgoed: behoud voor een bepaald persoon van een gezond lichaam moet worden toegekend, waarmede niet gelijk is te stellen het rechtsgoed: behoud voor een bepaalden eigenaar van een gezonden veestapel.' Deze overweging strijdt met hetgeen haar voorafgaat waarin gezegd wordt: 'dat zijne hoedanigheid van veearts aan verdachte geen vrijheid geeft verbodsbepalingen der wet op het punt van bestrijding van veeziekten te overtreden, in het belang van zekeren veestapel, waarvan hem de veeartsenijkundige verzorging is toevertrouwd, ook niet, wanneer het naleven dier bepalingen in strijd zoude zijn met zijn juiste veterinaire inzichten betreffende die verzorging;'

'dat het niet anders wordt, indien in stede van of naast het belang van een bepaalden veestapel, het belang van de gezondheidstoestand in het algemeen aan verdachte bij het plegen der verboden handelingen voor oogen heeft gezweefd.'

Hoe het ook zij, blijkbaar stelt het Hof zich eenvoudig op het standpunt dat, waar geen wetsbepaling is aan te wijzen, waarin uitdrukkelijk wordt gewaarborgd, dat hetgeen verdachte deed strafeloos is, hij deswege behoort te worden gecorrigeerd. Ik leid af uit het in twijfel trekken van de volgens de opvatting der doctrine geoorloofde medische indicatie voor vruchtafdrijving en vruchtdooding. Die strenge meening kan mij niet bevredigen. Volgens art. 1 der Wet tot regeling van de Veeartsenijkunst (Wet van 8 Juli 1874, S. 98, is de veearts bevoegd tot het verleen van genees- en heeldkundigen raad of bijstand voor vee als bedrijf. Daardoor komt dus vast te staan, dat hij alles mag verrichten wat in het belang van het vee is, tenzij eene bepaalde handeling hem door de wet verboden wordt. Zou dus art. 82 Veewet niet bestaan, dan lijdt het geen twijfel, of verdachte was bevoegd het hem in opzicht gegeven vee in verdachten toestand te brengen, wanneer hem zulks uit veterinair oogpunt noodig voorkwam.

Verandert dit nu door de bepaling van gemeld artikel? Ik meen dit te mogen betwijfelen. De Veewet immers heeft, zooals in elk harer bepalingen duidelijk aan het licht treedt en zooals ook uit de Memorie van Toelichting blijkt, enkel op het oog de behartiging van de belangen van den Nederlandschen veestapel en zij keert zich tegen hen, welke daarvoor eene bedreiging vormen. Een voorbeeld hiervan geeft art. 82 dat hem, die vee in verdachten toestand brengt, straft met hechtenis of boete. Maar nimmer kan het de bedoeling zijn geweest den arts te achterhalen, van wien zou blijken, dat hij den veestapel dient, door het tijdiger opwekken eene ziekte te bevorderen, die straks toch uitbreken zal, maar dan onder voor het vee minder gunstige

voorwaarden. Men mag, dunkt mij, niet aannemen, letende op de strekking der Veewet en op hetgeen zij beoogt en wil, dat zij de bestraffing wensch van hem, die deze strekking bevordert. Dit zou eene tegennatuurlijke opvatting zijn, welke ik niet kan deelen.

Met de redeneering van het Hof, hoe nauwgezet ook opgesteld, kan ik mij dus niet vereenigen. Zij lijkt mij te eng, in strijd met het systeem der wet en onpractisch. Ik ben er niet door overtuigd geworden, dat bij dezen verdachte het opzet heeft voorgezetten de koeien in verdachten toestand te brengen en ik acht het lang niet uitgesloten, dat dit laatste gericht was op het dienen van de belangen van den veestapel en dat het in verdachten toestand brengen der runderen geen doel is geweest, doch slechts een middel ter bereiking van juiste veterinaire inzichten. Of nu al de verdachte niet behoort tot het Veeartsenijkundig Staatsoezicht maakt voor mij geen onderscheid. Zou hij eene strafbare daad gepleegd hebben, dan mogen de ambtenaren van dit toezicht haar evenmin verrichten.

Andermaal zal derhalve behooren te worden nagegaan, zoo noodig met voorlichting der wetenschap, of verdachtes veterinaire optreden geoorloofd was en of inderdaad door aanwending daarvan in de practijk de landbouw wordt gediend. Indien dit werkelijk blijkt geloof ik, dat hij behoort te worden vrijgesproken, omdat het opzet ontbreekt, of te worden ontslagen van alle rechtsvervolgving, wijl eene rechtvaardighedsgrond aanwezig is voor hetgeen hij gedaan heeft.

Bovendien, maar dit zal wel aan mij liggen, voel ik niet, dat het behoud van een goeden veestapel geen grond kan zijn, die eene in den regel verboden handeling zou kunnen rechtvaardigen. Voor een land als het onze is het ongetwijfeld een groot oeconomisch goed.

Belangrijk is nog de vermelding bij van Hamel-van Dijk op blz. 257, dat de vraag naar de draagwijdte van het beroepsrecht der medici onderwerp van bespreking heeft uitgemaakt in de zitting 1910/1911 der Staten-Generaal en dat toen de Regeering een amendement, bij monde van den toenmaligen Minister van Justitie en den woordvoerder de Regeeringspartij, ingediend ter verzekering van dit recht, heeft afgewimpeld, door het overbodig te achten, daarbij verwijzende naar van Hamel's Inleiding, welke ik zoeven citeerde. Welke reden er zijn kan aan dierenartsen zulk een beroepsrecht te weigeren, vermag ik niet in te zien. (Vgl. Noyon I; Simons I; Heemskerck-Polenaar I).

Waars mitsdien 's Hof's overwegingen zijne beslissing iet kunnen dragen en deze geen afdoende uitvoering brengen van 's Hoogen Raads opdracht concludeer ik tot vernietiging van het bestreden arrest en tot verwijzing der zaak naar een aangrenzend Gerechtshof, ten einde haar op het bestaand hooger beroep te berechten en af te doen.

Noot

I De loop, dien deze zaak genomen heeft, toont aan, dat er aan de functioneering van het rechterlijk apparaat iets heeft gehaperd. De wijze, waarop het Hof zijn arrest (N. J. 1932, 1629) heeft ingericht, is natuurlijk, op zichzelf beschouwd, volkomen logisch en juist. Er wordt een juridisch verweer gevoerd, het Hof acht dat verweer niet juist; dan komt het er ook niet op aan, of de feiten, welke aan dat verweer ten grondslag liggen, vaststaan of niet. Het Hof is ook in zulk een geval in den regel geenszins verplicht om, ter wille van de behandeling der zaak in cassatie, omtrent het al of niet vaststaan der bedoelde feiten een beslissing te geven. Deelt de cassatierechter 's Hof's beslissing op bedoeld verweer, dan kan het beroep verworpen worden, terwijl die feiten in het midden kunnen worden gelaten. Leest men echter het eerste arrest, hetwelk de H. R. in deze zaak wees, dan moet men, dunkt mij, tot de conclusie komen, dat in dit geval wel degelijk de aan het verweer ten grondslag liggende feiten hadden moeten worden onder-

zocht. Het Hof bleef immers toch nog volkomen vrij in zijn oordeel omtrent het verweer. Nu echter de H. R. over dat verweer anders oordeelde, hetgeen op grond van het eerste arrest zeker niet onwaarschijnlijk kon worden geacht, was de Hooge Raad gedwongen de zaak wederom te verwijzen. Dus weer een nieuwe behandeling. De door het Hof gemaakte vormfout was niet zoo gemakkelijk in de wettelijke bepalingen onder te brengen, tenminste wanneer men zich op het standpunt stelt, dat art. 358 den rechter niet dwingt om van elk door hem ongegrond geacht juridisch verweer den feitelijken grondslag te onderzoeken. Wellicht ware in zulk een geval, hetwelk bij de artt. 105 en 106 R. O. niet is voorzien, ook deze werkwijze mogelijk, dat de H. R., van oordeel zijnde, dat het Hof den verdachte of het feit ten onrechte op de aangevoerde gronden strafbaar had geacht (dus geen vormfout), de zaak had teruggewezen naar het Hof ten einde alsnog de aan het verweer ten grondslag liggende feiten te onderzoeken, waarop dan weer cassatieberoep zou zijn gevolgd. Thans heeft het Hof te 's-Gravenhage, naar hetwelk de zaak is verwezen, den verdachte ontslagen van rechtsvervolgving. Volgens de courantenberichten zou de Adv.-Gen. Vrijspraak hebben gevorderd.

2 De thans door den Hoogen Raad gegeven beslissing is van zeer principieele beteekenis. Pompe heeft in zijn Noot onder het eerste door den H. R. in deze zaak gewezen arrest, (N. J. 1933, 63) gezegd, dat art. 82 Veewet zelf geen aanknopingspunt geeft voor de erkenning van een beroepsrecht van den veearts, gelijk art. 300 Sr. (mishandeling) wè; doet met betrekking tot den medicus en hij suggereert dan of analogische uitbreiding van de in de artt. 40-43 Sr. geregelde strafuitsluitingsgronden of het aannemen van overmacht, waarbij dan deze strafuitsluitingsgrond zou gelden bij aanwending binnen het kader der wet van een niet onredelijk middel tot een niet onredelijk doel.

De H. R. heeft bij het thans gewezen arrest een anderen weg bewandeld en daarbij voor het eerst geopereerd met het in de doctrine niet onbekende begrip van het wegvallen van onrechtmatigheid der handeling. Daarbij heeft de H. R. de in het W. v. St. geregelde strafuitsluitingsgronden uitdrukkelijk ter zijde gesteld.

Is 's Hoogen Raads arrest nu een toepassing van het begrip der z.g. materiele wederrechtelijkheid, hetwelk in de literatuur tot zooveel strijd aanleiding heeft gegeven? Het lijkt er zeer zeker heel veel op, maar ook wat Pompe, volgens voormelde begripsomschrijving, onder overmacht rekent, is m.i. niets anders dan een zelfstandige constructie van het wederrechtelijkheidsbegrip op buitenwettelijke en buitenrechtelijke gronden althans met erkenning van zulke elementen. Naar mijn overtuiging is op dit gebied het juridisch instinct een sterk werkende factor, waarbij dan — wanneer de rechter tot de conclusie komt, waartoe de H. R. is gekomen — a priori de richting naar de beslissing door het intuïtief rechtsgevoel sterk wordt beïnvloed. Alles natuurlijk voorzoover men daarbij niet in strijd komt met de wet en met dien verstande, dat bij de constructie van den strafuitsluitingsgrond, zooveel mogelijk aansluiting wordt gezocht bij de wet.

At nu de motiveering van het thans door den H. R. gewezen arrest betreft, vast staat, dat de verdachte den deliktinhoud van art. 82 Veewet volkomen heeft vervuld: hij heeft opzettelijk, willens en wetens, het vee in verdachten toestand gebracht. Meent men, dat hier moet worden vrijgesproken en dat dus de deliktinhoud niet is vervuld, dan zou men in het begrip 'opzet' iets moeten lezen, dat er m. i. niet in ligt. Een wettelijke strafuitsluitingsgrond is niet aanwezig. En toch is het onaannemelijk, dat art. 82 elk opzettelijk het vee in verdachten toestand brengen strafbaar heeft willen stellen. Het in het arrest genoemde voorbeeld van het inenten is m. i. zeer sprekend. Dit is echter slechts één bepaald geval van het handelen zooals een goed veearts betaamt. Om dezen meer algemeenen grond te motiveeren,

heeft de H. R. ook aansluiting gezocht bij de wettelijke regeling van de uitoefening der veeartsenijkunst. Wat leert echter dit geval? Men weet, dat degene, die een wetboek van strfrecht in elkaar zet, na allerlei ongeoorloofde gedragingen te hebben geformuleerd, nog eens extra nagaat, waar hij nu het woord 'wederrechtelijk' moet strooien (s.v.v.) Dit is dan ook in ons wetboek, en wel op bevredigende wijze, geschied. Wanneer men, zooals bij ons met het doodingsdelict (art. 287) het geval is, het opzettelijk iemand dooden, dus zonder het element der wederrechtelijkheid op te nemen, strafbaar stelt, dan moeten de strafuitsluitingsgronden ook zoodanig zijn geregeld, dat iemand die opzettelijk doodt en die niet zulk een grond te zijner beschikking heeft, in elk geval strafbaar is. Of dit inderdaad het geval is, moge thans in het midden blijven. Wanneer men bedenkt, dat een veearts, die vee tegen besmettelijke ziekten inent, volgens de wet zelf, dat vee in verdachten toestand brengt — hetgeen dan ook feitelijk zoo is, want het ingeënte vee levert inderdaad gevaar voor besmetting op — dan moet men wel tot de conclusie komen, dat ten onrechte bij het maken van de Veewet is verzuimd het woord 'wederrechtelijk' in de deliktsomschrijving van art. 82 op te nemen. Ware dit wel geschied, dan zou dit geval tot een meer eenvoudige oplossing zijn gekomen en dan zou wellicht ook het Hof, dat thans het gevoerde verweer niet aanvaardde, tot een niet-veroordeling, en alsdan tot een vrijspraak zijn gekomen. Zeker is dit natuurlijk niet. Want het hangt van de beteekenis van het woord 'wederrechtelijk' af. Zooveel is dan echter zeker, dat de wet zelve van haar wil doet blijken niet elk opzettelijk in verdachten toestand brengen van het vee (behoudens dan de in de wet geregelde strafuitsluitingsgronden) strafbaar te willen stellen. Waaruit tevens blijkt, dat, wil men hier geen veroordeeling, het de meest rationeele weg is, om — wat het wezen der zaak betreft — de oplossing in het ontbreken der wederrechtelijkheid of onrechtmatigheid te zoeken, al zullen er natuurlijk ook juristen zijn, die daarin een verboden aanvulling der wet zien. Ten slotte ziet men, dat het wegvalen van de onrechtmatigheid en het niet vallen onder de deliktsomschrijving — beide dus uitlopende op niet-strafbaarheid van het feit — hoewel formeel verschillend, in wezen op hetzelfde neerkomen, waarbij dan echter die weggevalen onrechtmatigheid als in het artikel ingelascht wordt geacht. Dit gaat echter alleen op, wanneer men tot de conclusie komt — gelijk ik in dit geval meende te kunnen doen — dat het woord wederrechtelijk in het betrokken artikel ten onrechte niet is opgenomen. De figuur is echter ook anders denkbaar. Het zou mij te ver voeren daarop thans nader in te gaan.

T.

Nr. 1673

HR

29 oktober 1934

(Mrs. Taverne, Schepel, Kirberger, Fick en Servatius)

m.nt. B.M. Taverne

(Sr. art. 47 1°; Sr. art. 157)

Mededaderschap, geen medeplichtigheid, aan brandstichting. Qualificatie.

Uit de verklaringen van req. en van L. heeft het Hof kunnen afleiden, dat de daad van brandstichting door req. en L. te zamen en in vereeniging is gepleegd. Weliswaar blijkt uit die verklaringen tevens dat het aansteken van het hooi door L. is geschied, doch dit behoeft er niet toe te leiden, dat alleen L. zich aan brandstichting zou hebben schuldig gemaakt en aan req. niet meer dan medeplichtigheid zou kunnen worden verweten. In verband ook met de gemaakte afspraak om te zamen den brand te stichten, is de samenwerking tusschen beide personen zoo volledig en nauw geweest, dat het ten slotte min of meer toevallig is geweest, dat L. de brandende lucifer bij het hooi heeft gebracht. De handelingen van req. droegen niet het karakter van hulpverlening.

De overweging betreffende de strafbaarheid betreft, al is zij abusievelijk in het enkelvoud gesteld, beide verdachten en moet dus ook req. op het oog hebben.

*Ambtshalve: Qualificatie van: 'opzettelijk brand stichten, enz.' verbeterd in 'het medeplegen van het opzettelijk brand stichten, enz.'*¹

Op het beroep van G.G. d. L., requirant van cassatie tegen een te zijnen laste gewezen arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 3 mei 1934, waarbij in hooger beroep, met vernietiging van een door de Rechtbank te Haarlem op 4 januari 1934 gedane uitspraak, requirant ter zake van: 'opzettelijk brand stichten, waarvan gemeen gevaar voor goederen te duchten is', met aanhaling van art. 157 aanhef en sub 1° Sr., is veroordeeld tot gevangenisstraf voor den tijd van vier maanden; (Gepleit door Mr. J.L. Frankenhuys).

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Taverne;

Gelet op de middelen van cassatie, namens den requirant voorgesteld bij pleidooi;

1 S., althans v. t. van de artt. 157, 47 en 48 Sr., doordat het Hof te Amsterdam in stede van den verdachte vrij te spreken, heeft beslist, dat de verdachte zich heeft schuldig gemaakt aan opzettelijke brandstichting gepleegd in vereeniging, terwijl ware dit ook overigens tenlastegelegd — quod non — er slechts sprake was van medeplichtigheid aan opzettelijke brandstichting;

2 S. van art. 350 j° art. 358 Sv., doordat uit 's Hof's arrest niet valt af te leiden dat beraadslaagd is over de strafbaarheid van den verdachte G. G. de L., immers wel leest men in 's Hof's arrest: 'O., dat verdachte deswege strafbaar is, nu niet is gebleken van enige onstandigheid, die zijn strafbaarheid zoude uitsluiten', — maar waar hier sprake is van twee verdachten, de L. voornoemd en G. W. L., blijkt de beraadslaging over de L.'s strafbaarheid niet;

Ten aanzien van de voorgestelde middelen van cassatie: O. dat bij het bestreden arrest, overeenkomstig de dagvaarding, ten laste van requirant en een zekeren L., is bewezen verklaard, met qualificatie en strafoplegging ten aanzien van requirant als hiervoren is vermeld, dat zij in den nacht van 14 op 15 september 1933 te Wormerveer te zamen en in vereeniging na gemaakte afspraak en gemeen overleg, opzettelijk brand hebben gesticht, doordien nadat zij te zamen zich met dat doel hadden begeven in de schuur van de stalhouderij van D. Bakker gelegen aan de Marktstraat

n° 70 aldaar, de eerste verdachte met behulp van een zoogenaamde berrie, een soort trap of laddertje, die door den tweeden verdachte, die nog een hoeveelheid ruigte of stroo had aangegeven om in brand te steken, werd vastgehouden en gesteund, naar den boven die stalhouderij zich bevindenden zolder is geklommen en opzettelijk het aldaar aanwezige hooi met behulp van lucifers in brand heeft gestoken, tengevolge waarvan dat hooi en die zolder, toebehoorende aan genoemden Bakker zijn verbrand, door welken brand gemeen gevaar te duchten was voor die geheele stalhouderij met een aangrenzende schuur waarin zich paarden bevonden alsmede voor op zeer korten afstand staande houten woningen, alles niet toebehoorende aan verdachte of één hunner;

O. dat het eerste cassatiemiddel, voorzover daarbij is gesteld, dat het Hof heeft beslist, dat requirant zich heeft schuldig gemaakt aan opzettelijke brandstichting gepleegd in vereeniging, in zooverre feitelijken grondslag mist, dat het Hof de beiden verdachten requirant en L., ieder heeft veroordeeld ter zake van het feit hiervoren gequalificeerd; dat echter wel de bewezenverklaring inhoudt, dat requirant en L. te zamen en in vereeniging hebben gehandeld en het middel de juistheid dier bewezenverklaring betwist, daar het aandeel van requirant niet meer dan medeplichtigheid aan het door L. gepleegde misdrijf zoude opleveren;

O. dienaangaande:

dat, blijkens het bestreden arrest requirant en L., ieder voor zich, eensluidend hebben verklaard:

dat hij in den nacht van 14 op 15 september 1933, na kort te voren met zijn medeverdachte te hebben afgesproken en te hebben overlegd, dat zij nader te noemen brand zouden stichten, zich, ter uitvoering daarvan met dat doel met zijnen medeverdachte heeft begeven in de te Wormerveer, aan de Marktstraat N°. 70, gelegen schuur, die als stalhouderij in gebruik was bij D. Bakker; dat, in die schuur gekomen, verdachte L. met behulp van een als trap of laddertje te gebruiken zoogenaamde berrie, is geklommen naar den zolder boven die stalhouderij; dat deze stalhouderij de daaraan grenzende ruimte, waarin zich paarden bevonden en de op zeer korten afstand staande houten woningen hem niet toebehoorden en, naar hij begreep, evenmin aan zijnen medeverdachte;

en bovendien door verdachte L.:

dat hij, bij den zolder gekomen, getrachte heeft met behulp van lucifers het daar aanwezige hooi in brand te steken, hetgeen aanvankelijk niet gelukte, omdat het te vochtig was, hetgeen hij zijn medeverdachte mededeelde; dat deze toen op zijn verzoek een bosje ruigte of stroo van den grond heeft opgeraapt en hem heeft aangegeven, maar dat dit evenmin bruikbaar bleek te zijn; dat het hem ten slotte gelukte met behulp van lucifers hooi van den zolder in brand te steken, waarna hij met zijn medeverdachte het perceel heeft verlaten en zag, dat boven uit het dak rook kwam;

en voorts requirant:

dat hij de berrie, waarop zijn medeverdachte klom, heeft vastgehouden en gesteund om het hem mogelijk te maken bij het hooi te komen en den brand te stichten; dat hij, toen zijn mede-verdachte op de berrie stond en hem mededeelde dat het hooi te vochtig was, op diens verzoek een bosje ruigte of stroo van den grond heeft opgeraapt en hem heeft aangereikt, met de bedoeling, dat deze dit zou aansteken en zoodoende het hooi op zolder zou doen branden; dat hij even later, toen zijn medeverdachte op den zolder was, een geluid hoorde als van lucifers die afgestoken werden en een lichtschijn als van brand zag, waarop zij beiden het perceel hebben verlaten;

O. dat het Hof uit deze verklaringen heeft kunnen afleiden, dat de daad van brandstichting door requirant en L. te zamen en in vereeniging is gepleegd;

O. dat nu wel uit die verklaringen tevens blijkt, dat het aansteken van het hooi door L. is geschied, doch dit er niet toe

1 Zie noot onder het arrest. (Red.).

behoeft te leiden, dat alleen L. zich aan brandstichting zou hebben schuldig gemaakt en aan requirant niet meer dan medeplichtigheid zou kunnen worden verweten; dat toch, ook in verband met de gemaakte afspraak om te zamen den brand te stichten, de samenwerking tusschen de beide personen zoo volledig en zoo nauw is geweest, dat het ten slotte min of meer toevallig was, dat L. de brandende lucifer bij het hooi heeft gebracht; dat dan ook de handelingen van requirant, zooals deze hiervoren zijn omschreven, niet het karakter van hulpverlening dragen, maar van een te zamen en in vereeniging voltooide brandstichting;

O. dat het middel derhalve niet opgaat;

O. dat ook het tweede middel ongegrond is, daar het Hof in de in het middel gewraakte overweging, al is deze dan abusievelijk in het enkelvoud gesteld, beide verdachten, dus ook requirant, op het oog moet hebben gehad, hetgeen duidelijk blijkt uit het vervolg van het arrest, waarin het Hof beslist, dat 'elk der verdachten' strafbaar is;

O. echter ambtshalve:

dat, nu de handelingen van requirant — anders dan met zijn medeverdachte het geval was — geheel op zichzelf beschouwd niet het ten zijnen aanzien gequalificeerde misdrijf opleveren, deze qualificatie behoort te worden gewijzigd als hieronder is aangegeven;

Vernietigt het bestreden arrest, doch uitsluitend wat betreft de qualificatie van het ten laste van requirant bewezenverklarde;

Qualificeert dit bewezene als:

'het medeplegen van het opzettelijk brandstichten, waarvan gemeen gevaar voor goederen te duchten is';

Verwerpt voor het overige het beroep.

[Behoudens wat de qualificatie betreft gewezen overeenkomstig de conclusie van den Advocaat-Generaal van Lier.]

Noot

Het thans gewezen arrest kan, wat het medeplegen betreft, als een tegenhanger van het arrest van 9 april 1934 NJ 1934, 1058 (op de kaart 242 Sr. staat abusievelijk 1038) worden beschouwd. Daar voldeed elk der beide medeplegers volkomen aan de vereischten voor het alleen-daderschap. Er was dus niets tegen, dat voor elk van de beide verdachten, de qualificatie luidde: 'poging tot verkrachting', daargelaten nu, of de HR aanmerking zou hebben gemaakt op de qualificatie: 'medeplegen van poging tot verkrachting'. Immers medeplegen en plegen behoeven niet noodzakelijk onderling tegenstrijdig te zijn. Maar zij kunnen het zijn, wanneer slechts medeplegen en niet het volledige plegen, wat elken verdachte betreft, aanwezig is. Het geval kan zich voordoen, dat twee verdachten te zamen een strafbaar feit plegen en dat a. beiden op zichzelf volledig dader zijn, b. slechts een van hen volledig dader is, c. geen van hen volledig dader is. In het laatste geval is het zeer oneigenlijk en onnatuurlijk om van elk der verdachten te zeggen, dat hij elk op zichzelf de dader is, dat hij elk op zichzelf het feit heeft gepleegd: zij zijn slechts mededader, zij hebben slechts medegepleegd. In geval a zijn beiden als dader-op-zich-zelf te beschouwen en in geval b komt slechts één van hen als dader-op-zich-zelf, als 'pleger' in aanmerking, daargelaten alweer, dat daarmee nog niet gezegd is, dat in het geval a of b, voor den dader-op-zich-zelf de qualificatie medeplegen fout zoude zijn.

In het onderhavige geval nu doet zich de figuur voor, welke zich bij gequalificeerde delicten, zooals diefstal met braak, zeer vaak voordoet — een figuur in de overwegingen van het arrest van 9 april 1934 voorzien — dat er wel mededaderschap aanwezig is, terwijl toch niet van allen kan worden gezegd, dat hetgeen hij persoonlijk heeft gedaan volledig het delict oplevert. Met de qualificatie diefstal door twee of meer vereenigde personen is men dan uit de moeilijkheid. Bij brandstichting en andere delicten, waarbij die figuur niet afzonderlijk bij de wet is voorzien, zou men

wellicht toch voor alle verdachten die qualificatie kunnen geven, al zoude daartegen toch wel formeele bezwaren bestaan. In elk geval echter zal men van dengene, die de vuurverwekkende daad niet heeft verricht niet kunnen zeggen, dat hij, op zichzelf, brand heeft gesticht. Hier geeft de wettelijke figuur mededader uitkomst. Vandaar de wijziging der qualificatie in bovenstaande zaak. Met de opvatting van Noyon over het medeplegen heeft dit, gelijk uit het bovenstaande blijkt, niets uit te staan. Wel met de leer, welke heeft gebroken met de opvatting, dat een uitlokker dader is, wel met de leer, dat bij uitlokking en ook bij doen plegen en medeplegen de qualificatie moet beantwoorden aan den werkelijken toestand, eene leer voor het eerst te vinden in 's HR's arrest van 24 juni 1918 NJ 1918, 796 (uitlokking) en daarna in talrijke arresten gehandhaafd. Zie mijn noot onder HR 26 juni 1933 NJ 1933, 1582.

T.

Nr. 250

HR

2 december 1935

(Mrs. Visser, Taverne, Schepel, Kirberger en Donner;
A-G Berger)

m.nt. W.P.J. Pompe

(Grondwet art. 159; Sv. art. 121; Vuurwapenwet 1919 art. 14; Vuurwapenwet 1919 art. 15; Drankwet art. 64)

Uitoefenen van op andere wetten steunende opsporingsbevoegdheden in een met een last krachtens art. 64 der Drankwet binnentreden woning.

Rechtb: Naar analogie van art. 121 Sv. moet worden aangenomen, dat de door den burgemeester krachtens art. 64 der Drankwet verstrekte last om verd.'s woning binnen te treden uitsluitend en alleen strekte tot het bijzondere doel van Drankwetcontrole. De ambtenaren mochten tot eenig ander doel op grond van dien last al evenmin in verd.'s woning verblijven. Nu hun voor de controle Vuurwapenwet de toegang geweigerd was, mochten zij zich niet ten fine daarvan zonder schriftelijken last als in art. 14 der Vuurwapenwet 1919 omschreven in verd.'s woning bevinden en was de gemeenteveldwachter ook niet bevoegd een geweer in beslag te nemen op grond van het bepaalde in art. 15 dier wet.

HR: De omstandigheid, dat een ambtenaar alleen ter controle ingevolge de Drankwet aanwezig is in een woning en daar, uit dien hoofde, ook tegen den wil van den bewoner, aanwezig mag blijven, belet dien ambtenaar niet om op diezelfde plaats opsporingsbevoegdheden, steunende op een andere wet dan de Drankwet, uit te oefenen. Het tegendeel volgt niet uit art. 121 Sv., daar dit artikel wel regelt de bevoegdheid om tegen den wil van een bewoner diens woning binnen te treden, doch niet inhoudt eene beperking van andere opsporingsbevoegdheden.

De vraag, welke bevoegdheden de gemeenteveldwachter in de woning had, kan, nu die ambtenaar i.v.m. den hem ingevolge de Drankwet verstrekten last de woning tegen den wil van den caféhouder mocht binnentreden, reeds daarom hare beantwoording niet in den wil van den bewoner vinden.

De uitspraak kan, als niet gegeven op den grondslag der t.l.l., immers als uitgaande van eene onjuiste opvatting van de bevoegdheid ingevolge art. 15 der Vuurwapenwet 1919, niet gelden als een vrijspraak in den zin van art. 430 Sv.¹

Op het beroep van den P.-G. bij het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch, requirant van cassatie tegen een arrest van gemeld Gerechtshof van 17 Juni 1935, houdende bevestiging in hooger beroep van eene door de Rechtbank te Breda op 21 Maart 1935 gedane uitspraak, waarbij de gerequireerde M.P.J.V., caféhouder te Kaatsheuvel, van het hem ten laste gelegde is vrijgesproken.

De Hoge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Taverne;

Gelet op de middelen van cassatie, door den requirant voorgesteld bij schriftuur: (zie conclusie);

O. dat, nu het beroep tegen eene vrijspraak is gericht, allereerst moet worden onderzocht, of het beroep ontvanke-lijk is;

O. dienaangaande:

dat aan den gerequireerde bij inleidende dagvaarding is ten laste gelegd, dat hij enz. (zie conclusie);

O. dat de door de Rechtbank in het bevestigde vonnis gegeven vrijspraak steunt op de navolgende overwegingen: dat bij het onderzoek ter terechtzitting enz. (zie conclusie);

O. dat uit deze overwegingen blijkt, dat de Rechtbank de telastelegging feitelijk aldus heeft opgevat — eene opvatting, welke met de bewoordingen volkomen vereenigbaar

is — dat door de woorden 'op grond van het bepaalde in art. 15 der Vuurwapenwet 1919' is uitgedrukt, dat de gemeenteveldwachter ingevolge genoemd wetsartikel bevoegd was het geweer in beslag te nemen, welke bevoegdheid echter, op grond van voormelde beschouwingen, door de Rechtbank niet aanwezig wordt geacht;

O. dat uit hetgeen de Rechtbank heeft overwogen, moet worden afgeleid, dat getuige Flos aanvankelijk niet tegen den wil der bewoner, aanwezig was in de keuken van diens woning, in welke keuken zich het geweer, dat verdachte onbevoegdlijk voorhanden had, bevond, en in elk geval voorzien was van een schriftelijken last ingevolge art. 64 van de Drankwet om tegen den wil van den bewoner diens woning binnen te treden; voorts dat de bewoner vóór de inbeslagneming uitdrukkelijk had te kennen gegeven, dat hij aanwezigheid van Flos in zijn woning slechts wilde dulden voor een controle betreffende de Drankwet;

dat het dus de vraag is, of de krachtens art. 15 juncto 14, eerste lid, der Vuurwapenwet bestaande bevoegdheid van getuige Flos om een onbevoegdlijk voorhanden geweer in beslag te nemen, onder die omstandigheden niet aanwezig moet worden geacht, met name ook doordat de bewoner had te kennen gegeven, dat hij aanwezigheid van Flos in zijne woning niet wilde dulden voor eene controle betreffende de Vuurwapenwet, waartoe deze getuige geen bijzonder schriftelijken last bezat;

O. dat de HR deze vraag ontkennend beantwoordt;

dat toch niet mag worden aangenomen, dat de omstandigheid, dat een ambtenaar alleen ter controle ingevolge de Drankwet in een woning aanwezig is en daar, uit dien hoofde, ook tegen den wil van den bewoner, aanwezig mag blijven, dien ambtenaar belet om op diezelfde plaats opsporingsbevoegdheden, steunende op eene andere wet dan de Drankwet, uit te oefenen; dat met name uit art. 121 Sv., waarop de Rechtbank een beroep heeft gedaan, niet het tegendeel volgt, daar dit artikel wel regelt de bevoegdheid om tegen den wil van een bewoner diens woning binnen te treden, doch niet inhoudt eene beperking van andere opsporingsbevoegdheden;

dat daaraan ook niet kan afdoen, dat in het onderhavige geval de caféhouder uitdrukkelijk had te kennen gegeven alleen de controle ingevolge de Drankwet te willen toestaan, omdat de vraag, welke bevoegdheden de getuige Flos in de woning had, nu deze getuige in verband met den hem ingevolge de Drankwet verstrekten last de woning tegen den wil van den caféhouder mocht binnentreden, reeds daarom hare beantwoording niet in den wil van den bewoner kan vinden;

O. dat uit het voorafgaande volgt, dat de vrijspraak, als niet gegeven op den grondslag der telastelegging, immers als uitgaande van eene onjuiste opvatting van voorschreven bevoegdheid ingevolge art. 15 der Vuurwapenwet 1919, niet kan gelden als eene vrijspraak, als bij art. 430 Sv. bedoeld, zoodat het beroep ontvanke-lijk is;

O. dat uit het voorafgaande tevens volgt, dat het eerste middel — daargelaten de al of niet juistheid van hetgeen tot toelichting van dit middel door requirant in zijne schriftuur is aangevoerd — gegrond is, zoodat het tweede middel buiten onderzoek kan blijven;

Vernietigt het bestreden arrest en

Rechtdoende krachtens art. 106 der Wet RO;

Verwijst de zaak naar het Gerechtshof te Arnhem ter berechting en afdoening op het bestaande hooger beroep, met inachtneming van dit arrest.

Conclusie Adv.-Gen. Berger:

De heer requirant heeft zich in cassatie voorzien tegen een arrest van zijn Gerechtshof, houdende bevestiging van het vonnis van zijn eersten aanleg, waarbij gerequireerde is vrijgesproken van de telastelegging: 'dat hij op of omstreeks 10 December 1934 onder de gemeente Loon op Zand, toen de

1 Zie noot onder het arrest. (Red.).

gemeenteveldwachter Gerardus Flos aldaar een geweer, hetwelk hij, verdachte, in de door hem bewoonde woning, plaatselijk gemerkt Kaatsheuvel Loonsch Hoekje nummer 4 onbevoegdlijk voorhanden had, had vastgepakt ten einde dat geweer op grond van het bepaalde in art. 15 der Vuurwapenwet 1919 in beslag te nemen, opzettelijk deze door dien ambtenaar ondernomen handeling heeft belemmerd door opzettelijk krachtdadig aan dat geweer, hetwelk die veldwachter vasthield te rukken en te trekken'. De overweging, waarop de door het Hof bevestigde vrijspraak berust, luiden:

'O. dat bij het onderzoek ter terechtzitting is komen vast te staan, dat verdachte op 10 December 1934, toen de gemeenteveldwachter Flos in de keuken van verdachte's woning onder Loon op Zand een geweer, dat deze aldaar onbevoegdlijk voorhanden had, had vastgegrepen, aan dat geweer opzettelijk heeft getrokken; O. dat tevens vaststaat, dat verdachte, toen even te voren getuige Flos en getuige Visschers, adj.-inspecteur der Drankwet, die keuken binnenkwamen en hun voor-nemen, om aldaar krachtens de Drankwet te controleeren, hadden kenbaar gemaakt, tot deze personen heeft gezegd: Als jullie voor de Drankwet komen, kun je het heele huis vrij afzoeken';

'O. dat de Rechtbank van oordeel is, dat verdachte door die woorden zijn toestemming tot het binnentreden en verblijven in zijn woning beperkte tot de contrôle der Drankwet, en hij hun den toegang tot en het verblijf in zijn woning tot eenig ander doel weigerde;

O. dat tevens is komen vast te staan, dat genoemde personen alleen voorzien waren van een last om verdachte's woning binnen te treden krachtens art. 64 der Drankwet verstrekt door den Burgemeester van Loon op Zand;

O. dat naar analogie van art. 121 Sv. moet worden aangenomen, dat die last uitsluitend en alleen strekte tot het bijzonder doel van Drankwetcontrole en de getuigen Visschers en Flos tot eenig ander doel op grond van dien last al evenmin in verdachte's woning mochten verblijven;

O. dat wel art. 15 der Vuurwapenwet 1919 bedoelde ambtenaren te allen tijde bevoegd verklaart o.a. om in beslag te nemen een geweer, dat onbevoegdlijk voorhanden is, doch dit artikel moet gelezen worden in samenhang met het voorafgaande, en zij — nu hun voor de contrôle der Vuurwapenwet de toegang geweigerd was — zich ten fine daarvan zonder schriftelijken last als in art. 14 omschreven in verdachte's woning niet mochten bevinden en getuige Flos dus ook niet bevoegd was aldaar een geweer in beslag te nemen op grond van het bepaalde in art. 15 der Vuurwapenwet 1919.'

Bij schriftuur stelt de heer requirant als middelen van casuatie voor:

I. 'Schending van de artt. 348, 350, 352, 358, 359 j'. 415 en 423 Sv.;

II. 'Schending door niet toepassing van art. 180 Sr., de artt. 14 en 15 der Vuurwapenwet 1919'

Met toelichting:

ad I. 'Het Gerechtshof bevestigt bij zijn arrest dd. 17 Juni 1935, met overneming der bewegredenen, de beslissing van de Rechtbank, neergelegd in haar vonnis dd. 21 Maart 1935. De gegeven vrijspraak is niet te beschouwen als een vrijspraak bedoeld in art. 430 Sv., immers de Rechtbank constateert in haar vonnis wat van het telastegelegde vaststaat; de daarop volgende overwegingen zijn beschouwingen over de vraag of dat bewezene strafbaar is; dit is eene rechtsvraag, en daarom is de gegeven vrijspraak niet eene feitelijke, doch eene rechtsbeslissing. Er is hier dus van een bedekt ontslag van rechtsvervolgving sprake, en omdat het vonnis niet bevat den inhoud van de bewijsmiddelen, en geen beslissing bevat, dat het feit door den verdachte is begaan, schond de Rechtbank de artt. 348, 350, 352, 358 en

359 Sv. en het Hof door het vonnis te bevestigen in plaats van te vernietigen de artt. 415 en 423 Sv.;

ad II. Rechtbank en Hof zijn in twijfel of in casu de opsporingsbevoegdheid van den opsporingsambtenaar en zijn bevoegdheid tot inbeslagname van daarvoor overigens vatbare voorwerpen voorzover betreft gerequireerde's woning, kunnen worden beperkt tot het constateren van overtredingen de Drankwet;

1° door den wil van den bewoner der te betreden woning; 2° door eene schriftelijke lastgeving tot binnentreden der woning afgegeven overeenkomstig art. 64, 4e lid, der Drankwet S. 1904 n°. 235.

Immers slechts door analogische toepassing van art. 121 Sv. meenen Rechtbank en Hof die beperking te moeten aannemen. Ten onrechte, daar dit artikel slechts van toepassing is indien een opsporingsambtenaar, ingevolge eenige bepaling van het Wetboek van Strafvordering (vide art. 120 'eenige bepaling van dit Wetboek') tot het binnentreden in eene woning tegen den wil van den bewoner bevoegd is. De Drankwet S. 1904 n°. 235 geeft in art. 54 eene afwijkende regeling. Geeft deze regeling evenals die in zoovele andere wetten, alleen de bevoegdheid opsporingen te doen van overtredingen van die wet, op grond waarvan de last tot binnentreden is verleend? Moet een opsporingsambtenaar, indien hij bijvoorbeeld bij zijn Drankwetcontrole in het, door hem op last ingevolge die wet betreden huis, een moord ziet gebeuren, er van afzien proces-verbaal op te maken, den dader te vatten en beslagnemingen te doen? Is op zijn proces-verbaal niet meer van toepassing art. 344, 2° Sv., omdat het zou zijn opgemaakt door een daartoe niet bevoegd? Hij zou dat misdrijf dan zelfs niet mogen 'waarnemen', immers hij zou als getuige ervan zijne verklaring kunnen geven. Zou hij dus dat misdrijf ook niet mogen waarnemen, om het huis te verlaten, en daarna terug te keeren met inachtneming zoo nodig van de bepalingen der artt. 120-123?

Ondergeteekende meent, dat al deze vragen ontkennend moeten beantwoord worden; er blijkt niet, dat de lastgevingen der speciale wetten niet louter en alleen zouden dienen, dan om in gevallen waarin redelijke grond bestaat overtredingen van een bepaalde wet te constateeren of waarin controle op de naleving dier wet noodig is, voor den opsporingsambtenaar als het ware de deur van het huis te openen. De Grondwet eischt in art. 159, dat de wet de gevallen bepaalt, wanneer en door wien last kan worden gegeven het 'huisrecht' te breken, en deze gevallen worden in die speciale wetten geregeld, maar dat daardoor aan een opsporingsambtenaar na die binnentreding eenige beperking in zijne bevoegdheid zou zijn op te leggen blijkt uit gemelde bepaling der Grondwet niet. Naar ondergeteekende meening was in casu de gemeenteveldwachter van Loon op Zand bevoegd het onbevoegdlijk gehouden geweer op grond van art. 15 der Vuurwapenwet 1919 in beslag te nemen, en pleegde gerequireerde wederspanningheid door er aan te rukken om de inbeslagneming te beletten'. Het ad I door den heer requirant betoogde komt mij minder juist voor. De hierboven aangehaalde beschouwingen van de Rechtbank toch zijn niet gewijd aan de vraag, of hetgeen volgens de Rechtbank feitelijk is komen vast te staan strafbaar is, maar aan de vraag, of, behalve die vaststaande feiten, ook bewezen is, dat inbeslagneming door den genoemden veldwachter werd ondernomen 'op grond van het bepaalde in art. 15 der Vuurwapenwet 1919', zoals in de telastelegging wordt vermeld, blijkbaar om daarmede uit te drukken, dat de veldwachter op grond van gemelde wetsbepaling tot inbeslagneming bevoegd, derhalve werkzaam was in de rechtmatige uitoefening zijner bediening. Door middel van hare beschouwingen omtrent des veldwachters bevoegdheid tot vertoeven in de woning van de gerequireerde komt de Rechtbank nu tot de slotsom, dat diens bevoegdheid tot inbeslagneming op grond van het genoemde wetsartikel ontbrak en dus een van de bestanddelen van

CHRONOLOGISCH REGISTER

<i>Arrest</i>	<i>bron</i>	<i>aanduiding</i>	<i>annotator</i>	
HR 20-02-1933	NJ 1933/918	Veearts	T	1
HR 29-10-1934	NJ 1934/1673	Wormerveerse brandstichting	T	7
HR 02-12-1935	NJ 1936/250	Geweer	WP	9
HR 25-02-1947	NJ 1947/161	Gold Flake	WP	13
HR 27-01-1948	NJ 1948/197	V en D ameublementen	WP	15
HR 22-11-1949	NJ 1950/180	Motorpapieren	BVAR	18
HR 24-01-1950	NJ 1950/287	Examen	BVAR	21
HR 06-02-1951	NJ 1951/475	Inrijden op agent	BVAR	27
HR 23-02-1954	NJ 1954/378	IJzerdraad	BVAR	35
HR 06-04-1954	NJ 1954/368	Singapore	BVAR	32
HR 20-01-1959	NJ 1959/102	Leeftijd in art. 247 Sr	WP	41
HR 20-01-1959	NJ 1959/103	Leeftijd in art. 247 Sr		46
HR 18-10-1960	NJ 1961/415	Duivenbloed	WP	48
HR 20-02-1962	NJ 1962/157	Brasserskade	Van Berckel	51
HR 19-02-1963	NJ 1963/512	Verpleegster	BVAR	53
HR 13-01-1970	NJ 1970/144	Etalageruit		59
HR 09-02-1971	NJ 1972/1	Dreigbrief	CB	62
HR 20-04-1971	NJ 1972/82	Spoorwegovergang	CB	68
HR 14-01-1975	NJ 1975/207	Ruimte	ALM	73
Hof A'dam 03-06-1977	NJ 1978/601	Caribian Nights		79
HR 12-09-1978	NJ 1979/60	Letale longembolie	ThWvV	85
HR 24-10-1978	NJ 1979/52	Uitzendbureau Cito	ThWvV	81
HR 12-12-1978	NJ 1979/142	Braak bij binnentreden	GEM	89
HR 08-05-1979	NJ 1979/481	Danszaal Soranus		93
HR 02-10-1979	NJ 1980/243	Nalatige inspecteur	GEM	95
EHRM 27-02-1980	NJ 1980/561	Deweer		98
HR 23-12-1980	NJ 1981/534	Aortaperforatie	GEM	99
HR 09-06-1981	NJ 1983/412	Culpa in causa	ThWvV	111
HR 29-09-1981	NJ 1982/258	Plastic boodschappentasje		102
HR 17-11-1981	NJ 1983/84	Containerdiefstal	ThWvV	106
HR 23-10-1984	NJ 1986/56	Bijlmer noodweer	N. Keijzer	124
HR 19-02-1985	NJ 1985/633	Aanmerkelijke kans		114
HR 02-04-1985	NJ 1985/796	Onbehoorlijk gedrag		116
HR 07-05-1985	NJ 1985/821	Haarlemse doodslag	't H	120
HR 12-11-1985	NJ 1986/782	Hevige emoties	ALM	133
HR 15-04-1986	NJ 1986/740	Moord op afstand		131
HR 16-12-1986	NJ 1987/321	Slavenburg II	't H	136
HR 17-03-1987	NJ 1987/887	Linquenda	't H	148
HR 08-09-1987	NJ 1988/612	Grenswisselkantoor	't H	159
HR 22-09-1987	NJ 1988/379	Eén brandstichting, twee feiten		155
Hof Den Haag 02-12-1987	NJ 1988/433	Vrijspraak Piet S.		157
HR 02-02-1988	NJ 1988/820	Stormsteeg		165
HR 29-03-1988	NJ 1989/162	Noodrem		167
HR 19-09-1988	NJ 1989/379	Parkeerwachter		170
HR 18-10-1988	NJ 1989/511	Ruzie te Loon op Zand	GEM	177
HR 25-10-1988	NJ 1989/456	m.s. Canopus	't H	172
HR 13-06-1989	NJ 1990/48	In de steek gelaten vrouw	't H	179
HR 24-10-1989	NJ 1990/353	Gezochte confrontatie	't H	191
EHRM 20-11-1989	NJ 1990/245	Kostovski	EAA	187
HR 08-12-1992	NJ 1993/321	Videodozen		196
EHRM 16-12-1992	NJ 1993/400	Niemietz	EJD	198
HR 02-02-1993	NJ 1993/476	Aflatoxinepinda's		202
EHRM 25-02-1993	NJ 1993/485	Funke	Kn	206
HR 18-05-1993	NJ 1993/691	Blijf van mijn auto!	't H	210
HR 19-10-1993	NJ 1994/50	Sportkantine	ThWvV	213
HR 25-01-1994	NJ 1994/598	Vliegbasis Volkel	C	216
EHRM 22-11-1995	NJ 1997/1	Legaliteit in Straatsburg	Kn	293
HR 19-12-1995	NJ 1996/249	Zwolsman	Sch	225
EHRM 08-02-1996	NJ 1996/725	John Murray	Kn	280
HR 23-04-1996	NJ 1996/513	Pikmeer I	't H	271
HR 25-06-1996	NJ 1996/714	Zeeuwse motorrijder	Sch	276
HR 25-06-1996	NJ 1997/106	Boom te Echt	Sch	300
HR 25-06-1996	NJ 1997/563	Niet-behandelde longinfectie	't H	313
HR 01-07-1996	NJ 1996/753	Blijf daar weg!		290
HR 15-10-1996	NJ 1997/199	Porsche	't H	303
EHRM 17-12-1996	NJ 1997/699	Saunders	Kn	319
HR 06-01-1998	NJ 1998/367	Pikmeer II	JdH	332

CHRONOLOGISCH REGISTER

EHRM 28-10-1998	NJ 2000/134	Osman vs. United Kingdom	EAA	357
HR 20-04-1999	NJ 1999/677	De bedreigde getuige	't H	348
HR 01-06-1999	NJ 1999/567	Karman	Sch	341
HR 02-11-1999	NJ 2000/174	Meindert Tjoelker	JdH	373
HR 09-11-1999	NJ 2000/40	Spontane bekentenis II		355
HR 10-10-2000	NJ 2001/4	Schieten in de kroeg	Y. Buruma	383
HR 12-12-2000	NJ 2002/516	Honden Peter	Kn	397
HR 23-01-2001	NJ 2001/327	Enkhuizer doodslag		387
HR 03-05-2001	NJ 2003/354	J.B. vs Zwitserland	Sch	401
HR 08-05-2001	NJ 2001/480	Bacchus		393
EHRM 05-11-2002	NJ 2004/262	Allan		420
HR 25-03-2003	NJ 2003/552	HIV I	YB	408
EHRM 24-07-2003	NJ 2005/550	Smirnova	Sch	485
HR 30-09-2003	NJ 2005/69	Shaken baby	Kn	459
HR 21-10-2003	NJ 2006/328	Drijfmest	P.A.M. Mevis	506
HR 21-10-2003	NJ 2007/9	Tussendeur	P.A.M. Mevis	551
HR 20-01-2004	NJ 2004/214	Bumperkleven		417
HR 17-02-2004	NJ 2004/400	Handleiding	JR	454
HR 24-02-2004	NJ 2004/375	Doorgeladen wapen	P.A.M. Mevis	439
HR 09-03-2004	NJ 2004/263	Jailplant	Sch	426
HR 30-03-2004	NJ 2004/376	Afvoerpijp	YB	446
HR 01-06-2004	NJ 2005/252	Blackout	Kn	473
HR 18-01-2005	NJ 2005/154	HIV II	prof. mr. D.H. de Jong	464
HR 29-11-2005	NJ 2006/176	Rekensom	P.A.M. Mevis	493
HR 17-01-2006	NJ 2006/303	Overstekend kind	Y. Buruma	498
HR 28-03-2006	NJ 2006/509	De niet betaalde taxirit	prof. mr. Y. Buruma	537
HR 28-03-2006	NJ 2007/38	Jailplant II	T.M. Schalken	564
HR 11-04-2006	NJ 2006/393	Hennepkwekerij	Y. Buruma	518
HR 13-06-2006	NJ 2006/343	Koevoet		513
HR 13-06-2006	NJ 2007/48	Bloedvergiftiging	Y. Buruma	577
EHRM 11-07-2006	NJ 2007/226	Jalloh	T.M. Schalken	600
HR 29-08-2006	NJ 2007/134	Hupje	J.M. Reijntjes	593
HR 31-10-2006	NJ 2007/79	Leestafel zoeien	N. Keijzer	583
HR 21-11-2006	NJ 2006/653	Controle vs. opsporing		547
HR 19-12-2006	NJ 2007/29	Kopje onder		559
HR 20-02-2007	NJ 2007/313	HIV IV	Ybo Buruma	609
HR 20-02-2007	NJ 2007/659	Samir A.		635
HR 15-05-2007	NJ 2007/387	Promis I	Y. Buruma	620
EHRM 05-07-2007	NJ 2007/633	Hendriks	T.M. Schalken	631
HR 22-01-2008	NJ 2008/193	Kraggenburgzaak	J.M. Reijntjes	657
HR 12-02-2008	NJ 2008/263	Cannabispsychose	N. Keijzer	672
HR 18-03-2008	NJ 2008/209	Rijswijkse stoeptegel		667
HR 08-04-2008	NJ 2008/312	Ballenknipper	N. Keijzer	679
HR 17-06-2008	NJ 2008/358	Redelijke termijn II	P.A.M. Mevis	687
HR 16-09-2008	NJ 2010/5	Medicinale Cannabis	Y. Buruma	741
EHRM 27-11-2008	NJ 2009/214	Salduz		714
HR 09-12-2008	NJ 2009/157	Tolbert	T.M. Schalken	694
Hof A'dam 21-01-2009	NJ 2009/191	Wilders	Y. Buruma	704
HR 03-03-2009	NJ 2009/236	Remkabel	N. Keijzer	721
HR 30-06-2009	NJ 2009/495	Unus testis I		730
HR 30-06-2009	NJ 2009/496	Unus testis II	M.J. Borgers	732
HR 29-09-2009	NJ 2010/117	Lekkanaal	N. Keijzer	759
HR 15-12-2009	NJ 2011/78	Eigen waarneming	J.M. Reijntjes	814
HR 22-12-2009	NJ 2010/193	Vlinderbom	P.A.M. Mevis	769
HR 26-01-2010	NJ 2010/512	Steunbewijs en bewijsminimum	M.J. Borgers	778
HR 16-03-2010	NJ 2010/314	Alternatieve scenario's	Y. Buruma	773
EHRM 01-06-2010	NJ 2010/628	Gäfgen II	Y. Buruma	785
HR 29-06-2010	NJ 2010/674	Kampvuur Castricum	P.A.M. Mevis	806
HR 04-01-2011	NJ 2012/145	Wiet in ruim; vormverzuim en nadeel	M.J. Borgers	850
HR 01-02-2011	NJ 2011/394	Ne bis in idem	Y. Buruma	840
HR 22-03-2011	NJ 2011/342	Geef het mes!	T.M. Schalken	819
HR 12-04-2011	NJ 2011/358	Fake-postbode	N. Keijzer	826
EHRM 15-12-2011	NJ 2012/283	Al-Khawaja & Tahery	T.M. Schalken en A.E. Alkema	863
HR 17-01-2012	NJ 2012/517	Gijzelnemer Almelo	N. Keijzer	887
HR 31-01-2012	NJ 2012/536	RuneScape	N. Keijzer	902
HR 06-03-2012	NJ 2012/251	Dagboek aantekeningen	T.M. Schalken	859
HR 27-03-2012	NJ 2012/301	Groninger HIV	N. Keijzer	878
HR 19-06-2012	NJ 2012/519	Voorbedachte raad I	B.F. Keulen	895
EHRM 10-07-2012	NJ 2012/649	Vidgen	T.M. Schalken	923
HR 19-02-2013	NJ 2013/308	De onbevoegde hulpofficier	B.F. Keulen	927
HR 19-02-2013	NJ 2013/436	Ratio 63	N. Keijzer	940

HR 26-03-2013	NJ 2013/544	Bewijsvoering in ontnemingszaken	M.J. Borgers	961
HR 02-07-2013	NJ 2013/563	Checkpoint	P.H.P.H.M.C. van Kempen	967
HR 05-11-2013	NJ 2014/157	Voorbedachte raad II	B.F. Keulen	987
HR 17-12-2013	NJ 2014/514	Nijmeegse scooterzaak	P.A.M. Mevis	1014
HR 28-01-2014	NJ 2014/107	Misdadig doel		983
HR 01-07-2014	NJ 2014/441	Oproepen getuigen	M.J. Borgers	995
HR 01-07-2014	NJ 2015/114	Stille SMS	P.H.P.H.M.C. van Kempen	1050
HR 14-10-2014	NJ 2015/5	Nekklem	N. Keijzer	1025
HR 28-10-2014	NJ 2015/15	Russische roulette	N. Keijzer	1033
HR 11-11-2014	NJ 2015/96	Opzet	B.F. Keulen	1039
HR 02-12-2014	NJ 2015/390	Overzichtsarrest medeplegen	P.A.M. Mevis	1068
EHRM 09-12-2014	NJ 2015/281	Geisterfer	B.E.P. Myjer	1063
HR 03-03-2015	NJ 2015/200	Toezegging hoofdagent	J.M. Reijntjes	1059
EHRM 15-12-2015	NJ 2017/294	Schatschaschwili	B.E.P. Myjer	1231
HR 22-03-2016	NJ 2016/316	Overzichtsarrest noodweer(exces)	N. Rozemond	1076
HR 26-04-2016	NJ 2016/375	Feitelijk leidinggeven	H.D. Wolswijk	1113
HR 26-04-2016	NJ 2016/388	Checkpoint II	B.F. Keulen	1120
HR 05-07-2016	NJ 2016/348	Levenslang I	T. Kooijmans	1086
HR 01-11-2016	NJ 2017/84	Dynamische verkeerscontrole	B.F. Keulen	1142
HR 06-12-2016	NJ 2017/198	Steken in de buik	N. Rozemond	1163
HR 20-12-2016	NJ 2017/157	Overzichtsarrest oplichting	N. Keijzer	1158
HR 28-02-2017	NJ 2017/424	PTSS en noodweerecces	H.D. Wolswijk	1261
HR 14-03-2017	NJ 2017/269	Heringa	P.A.M. Mevis	1195
HR 04-04-2017	NJ 2017/230	Onderzoek aan smartphone	T. Kooijmans	1170
HR 11-04-2017	NJ 2017/277	Diefstal/heling of witwassen?	T. Kooijmans	1222
HR 06-06-2017	NJ 2017/378	Post Vidgen II	J.M. Reijntjes	1242
HR 20-06-2017	NJ 2019/111	Overzichtsarrest samenloop	P.A.M. Mevis	1340
HR 04-07-2017	NJ 2017/440	Oproepen getuigen en EVRM	T. Kooijmans	1269
HR 28-11-2017	NJ 2018/310	Zwijgen en het bewijs van medeplegen	H.D. Wolswijk	1292
HR 19-12-2017	NJ 2019/326	Levenslang II	P.H.P.H.M.C. van Kempen	1371
HR 20-02-2018	NJ 2019/73	Nijmeegse scooterzaak II	P.A.M. Mevis	1312
HR 29-05-2018	NJ 2019/103	Aanmerkelijke kans II	H.D. Wolswijk	1323
HR 26-06-2018	NJ 2018/337	Stiefdochter	J.M. Reijntjes	1298
HR 03-07-2018	NJ 2018/436	Overzichtsarrest openlijke geweldpleging	N. Rozemond	1303
HR 03-07-2018	NJ 2020/200	Overzichtsarrest zwaar lichamelijk letsel	H.D. Wolswijk	1426
HR 04-09-2018	NJ 2019/269	Poging of voltooid diefstal	N. Rozemond	1359
HR 16-10-2018	NJ 2019/285	Overzichtsarrest aanwezigheidsrecht	P.A.M. Mevis	1365
HR 28-05-2019	NJ 2019/359	Vinkeveense plassen	W.H. Vellinga	1397
HR 24-09-2019	NJ 2019/465	Eigen waarneming II	J.M. Reijntjes	1413
HR 17-12-2019	NJ 2020/217	Mr. Big methode	T. Kooijmans	1434
HvJ EU 11-06-2020	NJ 2020/355	Prokuratura Rejonowa w Słupsku		1470
HR 13-10-2020	NJ 2021/30	Enschedese voogdijsmoord	J.M. Reijntjes	1475
HR 01-12-2020	NJ 2021/169	Ophoudhok	N. Jörg	1550
EHRM 19-01-2021	NJ 2021/93	Keskin	W.H. Vellinga	1503
HR 19-01-2021	NJ 2021/109	Observeren	J.M. Reijntjes	1521
HR 02-02-2021	NJ 2021/90	Handrem	W.H. Vellinga	1489
EHRM 09-02-2021	NJ 2021/94	Hasselbaïnk	B.E.P. Myjer	1512
HR 09-02-2021	NJ 2021/120	Ontgrendelplicht smartphone	J.M. Reijntjes	1533
HR 30-03-2021	NJ 2021/228	Helikopter	A.J. Machielse	1624
HR 20-04-2021	NJ 2021/173	Post-Keskin	J.M. Reijntjes	1599
HR 21-12-2021	NJ 2022/22	Post-Keskin III		1638
HR 12-07-2022	NJ 2024/251	Iboga natuurgenezers		1834
HR 13-09-2022	NJ 2023/57	Oproepen belastende deskundigen	J.M. Reijntjes	1697
HR 27-09-2022	NJ 2023/31	Procesafspraken	P.A.M. Mevis	1650
HR 20-12-2022	NJ 2023/101	Onaannemelijke of onwaar gebleken verklaringen	W.H. Vellinga	1704
HR 17-10-2023	NJ 2024/150	Thijs H.	P.H.P.H.M.C. van Kempen	1767
HR 07-11-2023	NJ 2024/33	Post-Keskin IV	J.M. Reijntjes	1737
HR 14-11-2023	NJ 2024/52	Post-De Legé	N. Keijzer	1742
HR 21-11-2023	NJ 2024/17	Immunitet Waterschap	H.D. Wolswijk	1727
HR 19-12-2023	NJ 2024/233	Extinction Rebellion	E.J. Dommering	1819
HR 15-10-2024	NJ 2025/72	Culpa in het verkeer	P.H.P.H.M.C. van Kempen	1859
HR 15-10-2024	NJ 2025/73	Roekeloosheid in het verkeer	P.H.P.H.M.C. van Kempen	1879
HR 15-10-2024	NJ 2025/74	Doodslag in het verkeer	H.D. Wolswijk	1905
HR 18-03-2025	NJ 2025/116	Post-Landek	J.M. Reijntjes	1928
HR 18-11-2025	NJ 2026/47	Oproepen belastende deskundigen II	W.H. Vellinga	1973
HR 25-11-2025	RvdW 2026/16	Immunitet gemeente Zoetermeer		1959
HR 09-12-2025	NJ 2026/115	Vormverzuimen	J.H.B. Bemelmans	2008
HR 10-02-2026	RvdW 2026/339	Criminele burgerinfiltrant		2024
HR 17-03-2026	RvdW 2026/448	Zoekend rondkijken		2052